

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

ADRES VOOR REDACTIE EN ABONNEMENTEN:
Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag
Telefoon 14519, Postgiro 14574

Opgericnt 21 Maart 1900
door Kolonel
G. E. V. L. VAN ZUYLEN

ADRES VOOR ADVERTENTIËN:
N.V. Drukkerij Ten Hagen, Nobelstraat 20, Den Haag
Telefoon 11987 en 11988, Postgiro 17280

HOOFDVERTEGENWOORDIGER IN NED.-INDIË:
Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostk.

„Het Koloniaal belang is
een algemeen
Nederlandsch belang”

BIJ CORRESPONDENTIE DEN NAAM VAN HET BLAD
TE VERMELDEN

DIT BLAD LIGT TER RAADPLEGING EN LEZING OP DE LEESTAFELS DER OOST- EN WEST-INDISCHE MAILBOOTEN EN DER VOORNAAMSTE SOCIETEITEN, HOTELS, CAFE'S EN LEESINRICHTINGEN, ZOOWEL HIER TE LANDE ALS IN OOST- EN WEST-INDIË

INHOUD: Ramp-Sumatra. Ingekomen gelden van 8 tot en met 13 Juli 1926. — Hindoe-Javaansche kunst in verschillende Musea, door H. F. E. Visser. — Surinaamsche Brieven, I. — Een Tuindorp in het Gooi. — Van Week tot Week. — Kunst, Kunstnijverheid en Huislijf. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Eur. Pers. II. Uit de Int. Pers. III. Uit de Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Vreemde. — Berichten der Afdelingen: Apeldoorn. — Mededeelingen: I. Van het Dag. Bestuur, II. Van het Informatie-Bureau, III. Van het Max-Havelaarfonds. — Mutatiestaat van 23 juni tot 14 Juli 1926.

Ramp-Sumatra.

Ingekomen gelden van 8 t/m. 13 Juli.	
Originele verantwoording	f 69.50
Dr. O. en W.	50.—
Dr. O. en W.	25.—
C. v. R. v. N.	10.—
Dr. M. A. M.	10.—
Dr. de Wed. P. Sch. Z.	25.—
Dr. S.	25.—
Dr. F. S.	10.—
Dr. K. M.	1.—
Dr. A. C.	10.—
Callen Den Haag	
Dr. A. S. te V.	20.—
Dr. J. J. L., Utrecht	50.—
Dr. H. B., Den Haag	25.—
Dr. D., Den Haag	25.—
Dr. C. H., Den Haag	10.—
Dr. L. B., Den Haag	10.—
Dr. L. P., Den Haag	10.—
Dr. A. B., Den Haag	3.—
Dr. H. R., Den Haag	50.—
Dr. F. H. S., Den Haag	5.—
Dr. H. Br., Den Haag	5.—
Dr. T., Rotterdam	1.50
Bank, Bijk. Rotterdam	9.84
Dr. W. v. H., Den Haag	20.—
Dr. W. Ds. F. W. H.—t H., 's-Hage	2.50
Dr. X., Den Haag	2.—
Dr. Br., Lausanne	2.50
Dr. H. B., Den Haag	10.—
Totaal	f 496.84

Een tweede band behandelde eenige bijzonder interessante Chineseesche beeldhouwwerken in steen, eveneens weleer in genoemd museum tentoongesteld. De derde band, wellicht de fraaiste van wat tot nu toe in deze serie verschenen is, maakt voor een deel een uitzondering op het bovengezegde, omdat in dit deel eenige monumenten (o.a. Elephanta) behandeld zijn, die zich nog „an Ort und Stelle” bevinden. Andere deelen behandelen de Çam-kunst in het museum te Tourane, Khmer-bronzen voornamelijk in Siameesch bezit, de Aziatische kunst in het British Museum, en de collectie Chineseesche kunst van Prof. Sirén. Men ziet dus dat de band van Prof. Krom geheel binnen het kader der serie valt.

Intusschen moet men wel bedenken, dat belangstellenden in Aziatische kunst in het buitenland minder goed op de hoogte zijn van Hindoe-Javaansche kunst dan wij hier te lande, die o.a. door Prof. Krom zelf zoo uitstekend werden voorgelicht door middel van zijn „Inleiding tot de Hindoe-Javaansche Kunst”. Zeer zeker is menige rijk geïllustreerde, door Nederlanders geschreven, publicatie over Hindoe-Javaansche kunst in handen van buitenlandsche belangstellenden en kenners gekomen, maar... bijkans al deze geschriften zijn, met uitzondering van Van Erp's sterk besnoeide bijdrage in „Twentieth Century Impressions of Netherlands India” (Londen 1909), tot nu toe in het Nederlandsch verschenen. Weliswaar is binnenkort een Engelsche vertaling van Prof. Krom's tekst der groote Borboedoer monografie te wachten, en schreef Stutterheim zijn „Rama-Legenden” (München 1924), doch uit den aard der zaak zal het buitenland hier slechts van een onderdeel, zij het ook een zeer belangwekkend onderdeel, der Hindoe-Javaansche kunst kennis kunnen nemen. Tot nu toe moet men daarom over de grenzen, indien men onze taal niet machtig is, met With's „Java” genoegen nemen. Dat deze toestand zeer bevreemdend is, zal men niet kunnen beweren. Een verkorte uitgave van Prof. Krom's „Inleiding” in b.v. Engelsche vertaling, met gelijktijdige uitbreiding van het illustratie-materiaal, zoude alleszins toe te juichen zijn. Wij zijn dit zelfs eenigszins verplicht aan onze eer als koloniale mogendheid met belangrijk Aziatisch kunstbezit.

Ik vraag mij nu af, of, door zich te beperken tot het materiaal in Indische en Nederlandsche musea (met inbegrip van een belangrijke particuliere collectie op Java — die van den heer en mevrouw Resink —, en van een fraaie particuliere collectie plastiek in metaal hier te lande — die van Jhr. Loudon te Wassenaar —), wel voldoende recht wordt gedaan aan de prachtige Hindoe-Javaansche kunst, die met deze publicatie feitelijk voor het eerst, door den Franschen tekst en door den zoo zeer competenten auteur, behoorlijk voor het buitenland-Nederlandsche voetlicht treedt. Natuurlijk beantwoordt de inhoud van de hier besproken publicatie geheel aan den titel; niets in dien titel wijst er op, dat hier een beeld van de Hindoe-Javaansche kunst wordt geboden. Maar toch —, heeft men bij het uitbaken van datgene dat in den eersten aan Hindoe-Javaansche kunst gewijden band van de beroemde serie „Ars Asiatica” zoude worden geboden, zich er wel genoegzaam rekenschap van gegeven dat talrijke lezers van „Ars Asiatica” nog bitter weinig van de kunst onzer Koloniën gezien hebben? Ware daarom tenminste een klein, doch met bijzondere zorg uitgekozen, aantal platen van monumenten niet aan te bevelen geweest? Het verband tusschen plastiek en architectuur ware dan den buitenstaander eenigszins duidelijk geweest. Dat het meerendeel van de beste plastiek zich (gelukkig) nog aan de monumenten bevindt, behoeft ik voor een Nederlandschen lezerskring nauwelijks aan te stippen. Door dit aanzienlijke complex uit te schakelen, be-

HAAGSCHE ASSURANTIE COMP.
VOOR BRAND ENZ. VAN 1805
HOOFDKANTOOR:
BEZUIDENHOUT 1 — DEN HAAG
BRAND ■ BEDRIJF ■ INBRAAK

Instituut R. KUYPER

Amsterdam R. Vinkleskade 61

Gecomb. mondel. en schriftelijke opleiding.

M.O. Staathuishoudkunde.

M.O. Staatsinrichting, alle acten Boekhouden (ook Staatspraktijkdiploma) Gemeente-administratie. Ook studiegelegenheden voor hen die geen examens wenschen te doen. Prospectus met examenresultaten, aanbevelingen en opgave van hoofdleiders en leeraren voor ieder vak, alsmede proefles op aanvraag kosteloos.

Mondelinge club- en privaattlessen in alle hoofdplaatsen.

GEVESTIGD FOTOGRAFISCH ATELIER H. THEOBALD

voorheen firma CHARLS en VAN ES & Co.

BATAVIA-SOERABAJA.

LAAN VAN MEERDERVOORT 189A.

TELEPHOON 33770.

’S-GRAVENHAGE.

Doeltreffende
reclame vereischt
grootte
publiciteit

Hindoe-Javaansche kunst in verschillende Musea.

Ars Asiatica. Etudes et documents publiés par Victor Goloubew sous le patronage de l'Ecole française d'Extrême-Orient. VIII, „L'Art javanais dans les Musées de Hollande et de Java”, par N. J. Krom, Professeur à l'Université de Leyde. Paris et Bruxelles 1926, 81 pp., 60 platen in lichtdr.

het doel van de fraaie en belangrijke serie „Ars Asiatica” is niet zoozeer een reeks monographiën afgebakende territoriën der Aziatische kunst, dan wel op ongezette tijden rijk geïllustreerde banden te wijden aan een of ander belangwekkend onderdeel der Aziatische kunst, zooals op tentoonstellingen, in musea of in particuliere verzamelingen vertegenwoordigd is. Zoo werd de eerste deel der serie aan een tentoonstelling Chineseesche schilderkunst, vóór den oorlog in Musée Cernuschi te Parijs gehouden, gewijd.

RADIO ONTVANG-INSTALLATIES

worden tegenwoordig in een zoo groote verscheidenheid en soorten aangeboden en gemaakt, dat het een leek vrijwel onmogelijk is te besluiten, welk toestel men zal kiezen. De door ons gefabriceerde toestellen voldoen aan zeer hooge eischen en wij geven een **onbepaalde garantie** op elk toestel wat constructiefouten betreft. Mocht U een toestel wenschen aan te schaffen laat U ons dit dan even weten, en wij zullen U **vrijblijvend** zonder eenige verplichting offerte maken alsmede demonstreeren.

FABRIEK EN LABORATORIUM VOOR RADIO TECHNISCH ONDERZOEK

Alexanderlaan 25 5301
Hilversum - Tel. Int. 1630
Directie: BONTEKOE IRVING

RECHTSKUNDIGE BUREAUX VAN DER GEER

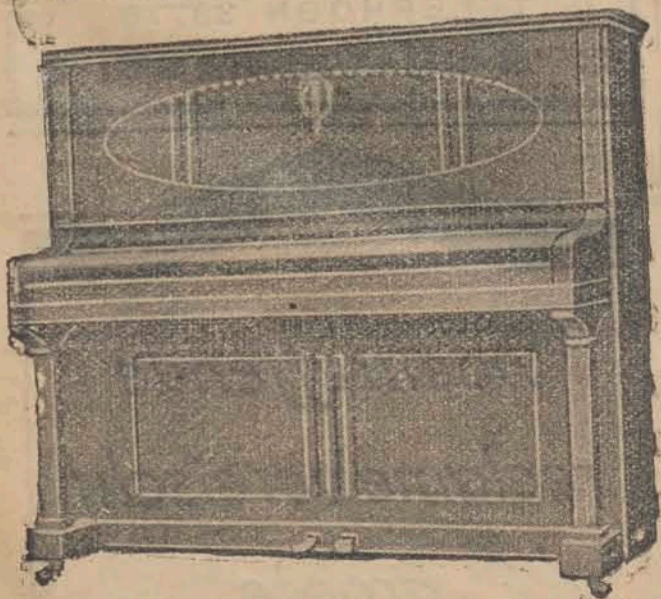
ADVIES- EN ADMINISTRATIE-BUREAU
WITTE DE WITSTRAAT 79 - DEN HAAG - TEL. 34325

INFORMATIES - BELASTINGZAKEN
REQUESTEN - HUURCONTRACTEN
RECHERCHEZAKEN - ECHTSCHEIDINGEN
VERDEDIGING IN ALLE STRAFZAKEN
Behandeling van alle **RECHTZAKEN** door geheel Nederland
Relaties door geheel Europa en Ned. Indië
Onze Bureaux tellen onder hare cliënten de grootste zaken van Den Haag
ADVIES f 1.- Contrôle toegestaan ADVIES f 1.-

CORN. P. LAUS - DEN HAAG

Piano- en Orgelhandel SCHENKSTRAAT 165

Vertrouwd adres voor nieuwe en gebruikte Piano's
Stemmen en repareren vakkundig
GEREEDMAKEN VAN PIANO'S VOOR DE TROPEN

BRIEVEN en stukken, de afdeeling Advertenties betreffende, uitsluitend te adresseeren: Administratie Koloniaal Weekblad, Nobelstraat 20, Den Haag. Dus NIET enkel Drukkerij Ten Hagen.

VERLOFGANGERS UIT INDIË

kunnen in een passend milieu

TYPEN - STENO - TALEN

en Boekhouden leeren aan het Instituut

SCHOEVEERS

Stadhoudersplein 3, DEN HAAG
Telefoon 52594

antwoordt Prof. Krom's publicatie geheel aan zijn titel, doch wordt aan het beeld der Hindoe-Javaansche kunst, zooals het m.i. voor den eersten keer aan het buitenland geboden diende te worden, op niet onbelangrijke wijze, automatisch zou men kunnen zeggen, afbreuk gedaan.

Op zich zelf beschouwd, afgezien dus van de geringe kennis van de Hindoe-Javaansche kunst in het buitenland, is het een toe te juichen denkbeeld eens tezamen te brengen wat zich van die kunst in musea en eenige voortreffelijke particuliere collecties in Indië en hier te lande bevindt. Ware het echter niet in één moeite doorgestaan om met één de niet zeer talrijke goede werken in de musea te Londen, Berlijn (het bekende Mandjoeeri beeld), Parijs (m.i. heel weinig wat in aanmerking zou komen), Boston, Kopenhagen, Calcutta enz. mede op te nemen? Tot nu toe is het, zooals gezegd, in aantal vrij onaanzienlijke bezit aan fraaie Hindoe-Javaansche kunst in buitenlandsche musea nog onvoldoende gepubliceerd. Een uitzondering vormen het uitstekende boekje van Heine-Geldern over de bronzen te Weenen, en de studie van Stutterheim, aangehaald in de hier besproken publicatie (het Weense geschrift is rijk geïllustreerd; bij de studie van Stutterheim zijn geen afbeeldingen gevoegd). Zelden zal zich een schooner gelegenheid hebben voorgedaan om Hindoe-Javaansche kunst buiten de grenzen van buiten Ned.-Indië te publiceren. Of wijdt Prof. Krom daar spoedig eens een rijk geïllustreerd tijdschrift-artikel aan? Het kan niet ontkend worden dat het een onderwerp is, dat voor ons wellicht meer belang heeft dan voor buitenlanders. Laat ons daarom voorloopig tevreden zijn met de uitvoerige en kundige wijze waarop het materiaal in Nederlandsche en Indische musea behandeld is. In alle geval krijgt toch het buitenland, waarvoor, zooals ik reeds heb betoogd, deze publicatie voornamelijk bestemd is, een goeden, zij het ook niet den best mogelijken, indruk van Hindoe-Javaansche plastiek en versieringskunst. Met deze publicatie is natuurlijk het geheele bezit aan Hindoe-Javaansche plastiek enz. hier te lande niet uitgeput, want buiten de musea is nog menig goed stuk in andere particuliere collecties dan die van Jhr. Loudon (de eenige particuliere Nederlandsche collectie, waarvan stukken afgebeeld zijn) te vinden.

Ik spreek van Hindoe-Javaansche plastiek. Inderdaad is het juist daarvan te spreken voorzover het dezen „Ars Asiatica” band betreft, dan van Hindoe-Javaansche kunst. De kunst omvat architectuur, plastiek en ornamentiek. Waar in de hier besproken publicatie de architectuur ontbreekt, waar zij voornamelijk aan de plastiek en in geringe mate aan de ornamentiek is gewijd, is de aanduiding „Hindoe-Javaansche kunst” minder juist.

De inleiding geeft een voortreffelijk algemeen overzicht over de Hindoe-Javaansche kunst. Architectuur noch plastiek en ornamentiek worden daarin speciaal behandeld. Dit is zeker juist gezien, doch ongaarne mis ik, in de inleiding, een ontwikkelings-schets van de plastiek. Zulx een schets had na de algemeen gehouden inleiding m.i. niet mogen ontbreken. Waarom? Om de eenvoudige reden, dat deze publicatie nu eenmaal in hoofdzaak een werk over Hindoe-Javaansche plastiek geworden is. Wie scherp ziet, leest die ontwikkeling wel uit de afbeeldingen, maar er zijn zeker velen die eenige leiding behoeven. Die leiding had door iemand als Krom, uitstekend geleerde met aanmerkelijken aesthetischen kijk op dit speciale gebied, zeer goed kunnen worden verstrekt. Weliswaar vindt men brokstukken van deze schets in de uitvoerige beschrijvingen bij de platen verspreid, doch uit den aard der zaak ontbreekt hier de draad. Bovendien leest maar een enkel belangstellende alle beschrijvingen achter elkander.

Het ontbreken van hovenbedoelde schets is mijn eenige ernstige bezwaar tegen het tekst-gedeelte van den zeer bekwamen auteur.

Het behoeft geen verwondering te wekken dat de

twee centrale problemen der Hindoe-Javaansche kunst, ook weer in dit geschrift naar voren komen. Het is vooreerst de waarschijnlijk nooit bevreemde op te lossen kwestie van den oorsprong der Hindoe-Javaansche kunst. Men kent de opinie van de heer C. P. Wolff Schoemaker, die in zijn bijzonder belangrijke en Oorsprong der Hindoe-Kunst op Java marang enz. 1924, zegt (p. 89):

„Een feit is, dat de bouwwerken uit de VIIIe eeuw in Zuid-Indië, meer in het bijzonder ratha's ten Z. van Madras, het algemeen schema der Midden-Java tempels vertoonen, huu opbouw in opstapeling van gradueel slinger lichamen, met kluisvormige bekroningsstukken door hun krachtige geleiding.

Dit bouwtype is echter naar alle waarschijnlijkheid afgeleid van Noordelijker voorbeelden oorspronkelijk Z. Indisch.”

Op blz. 91 leest men: „Uit de plastiek blijkt dat er tusschen Z. Indië en Java geen innig verband bestaat, dat er een duidelijke verwantschap kan hebben bestaan. Duidelijk wordt, dat de beeldhouwers van Midden-Java en die van Midden-Indië in elk geval gelijke kunstinstincten werden geleid”. En nog (zelfde blz.): „De bevallige pose, het model van het Java beeldhouwwerk vindt men dien tijd alleen terug in Midden-Indië: Ellora, Ajanta, Aihole, Sirpur, Dharmaraj, slotte (blz. 93): „Al mochten dus de heerschers der Midden-Java periode uit Zuid-Indië afkomstig zijn en de religieus-kulturele invloeden van dit gebied uit het sterkst hebben ingewerkt, toch moeten m.i. de kunstenaarsgeslachten van Midden-Java, die hunne gaven in dit land afkomstig zijn en de religieus-kulturele invloeden afkomstig zijn uit Midden-Indië, althans de belangrijkste afstamming zijn als de kunstenaars werken.”

In mijn „Reisbrieven over Aziatische Kunst”, XVI, Algem. Handelsbl. van 4 Jan. 1922, heb ik bij voorbaat, bij Prof. S.'s inzichten aangesloten geschreef: „...de frappante gelijkenis van ren-plastiek in Ajanta... met Hindoe-Javaansche beeldhouwwerk, ...de gelijkenis van veel statuen in Ellora, Sarnath (Dhamekh Stūpa), en Mahavellipuram met Hindoe-Javaansche ornamentiek...” (de door Prof. S. aangestipte gelijkenis met Ajanta is zoodanig, dat de Hindoe-Javaansche kunst haar impuls m.i. uit de eerste moet hebben gekregen. Men zou kunnen aan door Hindoe-kolonisten op Java meegebrachte kunst, aan door hen op Java vervaardigde werken...”

Prof. Krom onthoudt zich ervan te verontrusten van welk deel van Voor-Indië het Hindoe kunst op Java „geïmporteerd” zou kunnen zijn. Slechts zegt hij (p. 7): „D'où viennent les premiers colonisateurs? Les rares données nous possédions à ce sujet semblent nous pousser à répondre: de la partie méridionale de l'Inde.”

Het tweede probleem dat in het midden van belangstelling staat van hen, die zich met de der Hindoe-Javaansche kunst bezig houden, hoe is de voor een belangrijk deel Indonesische tinte Oost-Javaansche kunst, als uiting van de zieke Midden-Javaansche kunst gekomen, laatstgenoemde kunst te verklaren?

Een oogenblik laat ik Prof. Krom aan (p. 15): „La continuité qui, au point de vue technique et économique, exista entre le royaume de Java Centrale et son successeur l'Inde Orientale, s'observe également dans le domaine de l'art; le seul ancien monument de Java Centrale qui ait été fortuitement épargné par sa structure et son ornementation aux envahisseurs de Java Centrale.”

Prof. Krom is dus de meening toegedaan

Willem v. d. Waal

HEERENKAPPER — v/h Chef van de Firma JUSTITIA
IEPLAAN, hoek Populierstraat No. 2 — Telefoon 52594
GEVESVIGD SEDERT 1916

VOLGENS DE MEEST MODERNE EISCHEN INGEZANDEN

Heeren Kapsal

Groote Collectie PARFUMERIËN en TOILETARTIKELN
— tegen zeer concurrerende prijzen

MULOSCHOOL VOOR MEISJES der VEREENIGING VAN SPEYKSCHOOL

Van Speykstraat 34 - 's-Gravenhage

INSCHRIJVING van leerlingen v. d. nieuwen cursus **elken dag van 2-4 uur**, behalve op Woensdag en Zaterdag. Opleiding voor H.B.S., Gymnasium en Lyceum in klasse 1-6 (met Fransch). Opleiding voor eindexamen Mulo A en B in klassen 7-10. Prospectus op aanvraag te verkrijgen aan de school. De Directrice: G. W. RUINEN.

Oost-Javaansche kunst zich uit de Midden-Javaansche kunst heeft ontwikkeld. Deze meening is de gangbare opinie in de zoojuist aangestipte kwestie. Intusschen is T. B. Roorda, in een door hem op het Congres van het „Oostersch Genootschap” te Leiden in 1924 gehouden voordracht, tegen deze gangbare meening opgekomen. Roorda meent dat naast de meer Hindoe'sch getinte hof-kunst van het klassieke Midden-Java, een Indonesisch getinte volks-architectuur moet hebben bestaan, waarvan de resten verdwenen zijn. R. denkt dat de Indonesisch getinte Oost-Javaansche architectuur en plastic een voortzetting is van de Indonesisch getinte Midden-Javaansche kunst, die vooralsnog, door het ontbreken van monumenten, ietwat hypothetisch blijft.

In 1925 publiceerde de bekende „India Society” in Londen een serie voordrachten onder den gemeenschappelijke titel: „The Influences of Indian Art.” Een dezer voordrachten, eind 1922 door Prof. Vogel gehouden, handelt over „The Relation between the Art of India and Java.” Op p. 77 van bovengenoemden bundel zegt Prof. Vogel: „We must have to assume that during the period of the Javanese art there existed two distinct styles of sculpture side by side. The one school continued the great traditions of the Indo-Javanese art of Central Java, the other derived its inspiration from purely Indonesian sources. Perhaps the latter school, too, did not in reality evolve an entirely new style, but simply imitated in stone what during past centuries it had been the custom to carve in wood. It goes without saying that in the damp climate of Java any wood carving that may have existed in the centuries previous to A. D. 1000 must have perished long ago.”

Men ziet dat de meeningen van Roorda en Prof. Vogel zich ten deele dekken. Er is echter sedert den hun standpunt formuleerden (66k sedert Prof. Krom zijn tekst voor den hier besproken „Ars Indica”-band, schreef?) een ontdekking op Oost-Java gedaan, die de verschillende meeningen van bovengenoemden zal wijzigen. Ik doel op de ontdekking met daarop gevolgde ontgraving van Tj. doel (1924). *Architectuur en ornamentiek van bouwwerk wijzen, o.m. volgens van Erp, naar tijdperk waarin de kunst van den Dieng ontstond.* Deze allerbelangrijkste ontdekking werpt ons inzicht in de ontwikkeling der kunst in Oost-Java immers voor de hand dat zich de ontwikkeling van klassieke Hindoe-Javaansche tot Indonesisch getinte Oost-Javaansche kunst geheel op Oost-Java heeft voltrokken. Intusschen is de theorie van Roorda en die van Prof. Vogel ook in dit geval toe passen.

Over de bijschriften bij de platen, die soms vrij uitvoerig zijn en waaruit, zooals ik reeds opmerkte, de schets van de ontwikkeling der plastic, zij het ook met eenige moeite, opgebouwd zou kunnen worden, zal ik kort zijn. Onnoodig te zeggen bij een auteur als Prof. Krom, dat deze bijschriften vooruitlopend zijn. Misschien hadden de gegevens over collecties, maten en materiaal, waar het bij de platen met meerdere daarop afgebeelde voorwerpen betreft, typographisch en organisatorisch iets practischer en overzichtelijker behandeld kunnen worden. Waar deze publicatie schatplichtig aan de musea publiceert, ware het gewenscht geweest indien op de platen de naam der collectie er kort bij ware gedrukt. Een overzicht van de platen waarop het materiaal over de verschillende verzamelingen overal op de platen er bij het algemeen onthoudt zich de auteur van de schoonheidswaardering. Een bepaald systeem is echter niet. Soms zegt hij eenige treffende woorden over een bijzonder schoon stuk; een ander beeldt hij echter een stuk af dat hij zeer zelden bijzonder bewondert, zonder iets over de kunst- waarde te zeggen. Misschien verlangt deze of gene

overal eenige woorden over de schoonheidswaarde. Daar Prof. Krom er de man niet naar is in het uitvoerige Bremmer-systeem te vervallen, kan hij zich deze methode gerust permitteeren.

De platen zijn over het algemeen zeer goed geslaagd; in vele gevallen zijn ze voortreffelijk. De keus der afgebeelde voorwerpen is ook te waardeeren. Slechts vind ik dat Prof. Krom een beslist te matig gebruik van de schatten der Goud-Kamer van het Museum te Batavia heeft gemaakt. De klein-plastiek in goud en zilver en de wonderbaarlijke gouden oorsieraden uit dit museum hadden, in eenige uitstekende specimina, bepaald niet mogen ontbreken. De klein-plastiek in edele metalen is in deze publicatie dan ook in onvoldoende mate vertegenwoordigd.

Prachtige platen naar prachtige werken zijn m.i.: VI (dat men bij opnamen van „archaeologische” voorwerpen toch eindelijk eens breke met het mede-opnemen van die afgrijpselijke maatstaven!), VII, XIV (boven); de onderste figuur vertegenwoordigt de Lara Djonggrang plastic op niet bepaald gelukkige wijze. Zie mijn opmerkingen aan het begin van deze bespreking. Hier is à outrance aan den opzet — kunst in musea — vastgehouden. Van het „Openlucht-museum”, gedoopt „Coll. Prambanan”, naar de talrijke dgl. veel fraaiere reliefs aan het monument zelf, is de reis... een steenworp!). XV, XVII (zie het rhytmie van de oog-partij!), XIX (de bronzen groep en de bronzen figuur uit de coll. Resink behooren m.i., ook wat patina betreft, tot het subliemste wat men zich op dit gebied voorstellen kan), XX, XXII (onderste figuren. De Kinari lamp uit 's Rijks Ethn. Mus. te Leiden, tentoongesteld onder No. 47 op de Tentoonst. van Ind. Beeldhouwk. der Vereenig. v. Vrienden der Aziat. Kunst, Den Haag 1922, zoude ik liever zien afgebeeld dan de thans uit 's R.E.M. afgebeelde lamp), XXXV, XLI (boven rechts), XLV.

Van de taak Javaansche kunst (wapenen, koperwerk, batik, maskers enz.) te toonen, heeft de auteur zich ietwat te gemakkelijk gekweten.

Het ware wellicht beter geweest indien hij zich uitsluitend tot de Hindoe-Javaansche kunst hadde beperkt.

Het deze kunst behandelende gedeelte van deze fraaie publicatie is echter, in weerwil van eenige bedenkingen van meer algemeenen aard, zeer zeker geslaagd. Het maakt het werk tot een begeerenswaardig bezit van allen die in de prachtige en sterke kunst van het oude Java belang stellen.

H. F. E. VISSER.

Surinaamsche Brieven ¹⁾.

I.

Te weinig wordt er in Nederland gelezen of gehoord van de koloniën Suriname en Curaçao. Nu en dan, na aankomst der mail, lezen we in een paar groote bladen uittreksels uit de Surinaamsche kranten, welke vanzelf een onvolledig beeld geven van wat daar omgaat 4000 mijlen ver van Nederland. Vergissingen om Suriname of Curaçao onder Oost-Indië te plaatsen of onderling te verwisselen, laat ik buiten beschouwing. De „Indische Mercur” en het „Vaderland” schijnen medewerkers te hebben, overigens hebben de groote bladen geen correspondenten in beide koloniën. Wordt het niet de moeite waard geacht? Wie in Nederland heeft belang bij Suriname? Vermoedelijk zijn er daar geen 400 in Nederland geboren Nederlanders, zoodat tusschen slotte I op de 8000 Nederlanders banden met dit

¹⁾ De Redactie ontving van zeer bevoegde en deskundige zijde eenige brieven over West-Indische toestanden, die haar van belang genoeg schijnen om ze geleidelijk in het Kol. Weekblad op te nemen. Den wensch van den eenigszins critisch aangelegden schrijver eerbiedigend, verschijnen deze brieven echter vooralsnog anonym.

M.V.Z.

MELKINRICHTING DER VEREENIGDE
- ZUIVELBEREIDERS -

Badhuiskade 5 Scheveningen

levert U

tegen **concurrerende prijs**
prima kwaliteit **Melk en Zuivel-**
producten. Probeert U eens onze
Prima Roombater, de kwaliteit
zal U bevallen!

Deze artikelen dagelijks versch
aan huis bezorgd. 5172

JOCHUM's Detective-, Recherche- en
Informatie-Bureau
'S-GRAVENHAGE
Toussaintkade 34 Telefoon 31821

AMSTERDAM
Bosboom Toussaintstraat 33 - Telefoon 26091

Onderzoek op elk gebied
Particuliere Informatiën (speciaal zedelijk
en moreel gebied), Levensloop
van personen, enz.
Verbindingen met alle groote steden der
wereld

Relatie: Speciaal eerste klas Families
Streng discreetie

Correspondentie: Nederl., Duitsch, Engelsch, Fransch,
Italiaansch, Russisch en Esperanto. 5312

M. B. VAN MOORSEL

KERKPLEIN 11.12
DEN HAAG

Speciaal adres voor
het voordeelig instal-
leeren van Woningen

Ruime keuze in:
BEDDEN-MEUBELEN
TAPIJTEN tegen uiterst
billijke prijzen

GEVESTIGD SEDERT 1887 5145

ZOOEVEN VERSCHENEN: 5225

DOOR DE LUCHT
NAAR INDIË

door

A. N. J. THOMASSEN A THUËSSINK V. D. HOOP
met 112 illustraties op kunstpapier naar foto's, tijdens
den tocht genomen en talrijke routekaartjes.

PRIJS: ingenaaid f 5.25; in Prachtband f 6.90
Zendt per omgaande uwe bestelling aan

N.V. KONINKL. NEDERL. BOEK- EN KUNSTHANDEL
VOORHEEN M. M. COUVÉE
Laan v. Meerderv. 35 - DEN HAAG - Telefoon 35752
Filialen:
Klimphof 14, Tel. 35563 Theresiastr. 108a, Tel. 72444

WANNEER

zich in DEN HAAG vestigt laat Uw woning dan
Stoffeeren en Meubeleeren door

H. FLICK - Scheveningen
Neptunusstraat 148 - Telef. 53568 5196

Zelfs de fijste

KENNER

van

MUZIEK

is opgetogen over de Muzikale weergave der

ALTENA

Radio toestellen.

Kantoor: „ALTENA RADIO FABRIEK”,
Santhorstlaan 9, Wassenaar.

TELEFOON No. 6.

5295

De kl. Opvoedingstehuizen

te Amersfoort en Noordwijkerhout, zijn bestemd voor kinderen uit intellectuele kringen, die buiten de ouderlijke zorgen moeten worden opgevoed. Huiselijk beschaafd milieu, groote eenvoud, gezonde huizen, goede voeding, zorgvuldige behandeling. Inlichtingen te bekomen bij

HET BESTUUR:

- C. M. v. DISSEL, Presidente, Kinderhuis „t Hoogt” Noordwijkerhout.
- M. KAARS SYPESTEYN, Secretaresse,
- H. A. G. ELINK SCHUURMAN, Penningm.-Accountant, Keizersgracht 574, A'dam.
- Mr. F. A. G. v. WALSEM.
- J. C. HIETINK, Ged. Stud. Comm. O. en W. Correspondente voor Indië:
- Mevr. F. v. HOUWINGE-BLAAUW, p. a. Agentschap B. P. M. Semarang.

N.V. STOOMWASCH-EN STRIJKINRICHTING

voorheen 5165

H. A. v. STARRENBURG

OPGERICHT 1875

Fahrenheitstraat 168

TELEFOON 31791

'S-GRAVENHAGE

VERSCHENEN:

NOTO SOEROTO

NIEUWE FLUISTERINGEN

(IN RHYTHMISCH PROZA)

MET PORTRET VAN DEN DICHTER

BANDVERSIERING VAN IR. G. FRIEDHOFF, ARCH.

Gedrukt op Oud-Hollandsch papier en genummerd van 1-500.

Alleen gebonden verkrijgbaar.

Prijs f 3.50.

Reeds bij het verschijnen als bijdragen in *Oedaya* schreef *Het Vaderland*: — „die zich in vorm en wezen volkomen harmonisch aansluiten bij de vroeger door Noto Soeroto gepubliceerde Fluisteringen van den Avondwind, en deze dikwijls nog overtreffen in innigheid van toon, rijpheid van klank en diepte van zuiver gevoel.” —

Uitgave v. d. N. V. „ADI-POESTAKA”, Den Haag

Dames-Kapsalon „Marcel”

SPECIALE MASSAGE-INRICHTING
MANICURE

5276

NOODIGEN U BELEEFD TOT EEN BEZOEK UIT

W. M. HENKELMAN & MIEN VAN ES
CAAN VAN NECKLAAN 19, RIJSWIJK (Z.-H.)

TARIEVEN

Wasschen, Ond.	f 1.25
Onduleeren	f 0.75
Wasschen	f 0.75
Wasschen, Ond. p. abn.	f 10.—
Wasschen, Knippen, Ond.	f 1.75
Massage	f 1.—
Manicure	f 0.75

overzeesch gewest heeft. Curaçao wil ik hier niet noemen.

Van tijd tot tijd leest men van voordrachten van den onvermoeiden oud-Gouverneur Staal, een der weinige oud-Gouverneurs, die ooit in het openbaar na zijn aftreden van zijn liefde en belangstelling heeft laten blijken voor het land, waar hij met zijn echtgenoot, eerst als Secretaris, daarna als Gouverneur een achttal jaren heeft gewoond en ofschoon geen groote ondernemingen tot stand gebracht, veel heeft bijgedragen om het verarmde gewest op te beuren en toegewijd in de kleinste details heeft geregeerd. Niet te vergeten, drukten op hem de zware zorgen voor de voedselvoorziening in oorlogstijd. Een enkele maal treedt een West-Indisch ambtenaar in Nederland op voor de vereeniging „Oost en West”, in beperkten kring. Na een studiereis leest men gewoonlijk een verslag of hoort men een voordracht, doch dat zijn uitzonderingen. De Surinamefilm is een paar jaren in Nederland rondgegaan maar tienduizenden en honderdduizenden hebben er nooit van gehoord, noch minder hebben ze deze gezien. Waarom die film niet op of voor de scholen — desnoods van overheidswege — is vertoond, begrijp ik niet. Men kan lezen de West-Indische Gids, een belangwekkend tijdschrift, sedert een 7-tal jaren aan Suriname en Curaçao gewijd, dat uitstekend geredigeerd en met bekwame medewerkers, een schat van wetenswaardigheden vastlegt over beide koloniën in Zuid-Amerika. Het woord „gebiedsdeel” wil ik niet gebruiken, dat te kwader uur in de Grondwet is opgenomen en geforceerd wordt gebruikt. (Men verzuimde echter het Departement van Koloniën te herdoopen in Dp. van Gebiedsdeelen en de nieuwe G.G. te noemen Minister van Gebiedsdeelen!) Dit maandschrift wordt met ondergang bedreigd, indien niet meer abonnementen toevloeden. Immers de afnemende subsidie is thans geheel vervallen, ondanks de welwillende pogingen van de bestuurders hier in Suriname, om de luttel som van 3 x f 100.— beschikbaar te stellen, welke men van een andere post der begroeting op die conditie had afgenomen, om het voortbestaan van dit eenige W.-I. tijdschrift te verzekeren. De firma Nijhoff te 's-Hage, lezer, zal U gaarne als abonné inschrijven).

Het „Koloniaal Weekblad „Oost en West” heeft zijn vaste deskundige medewerkers voor de rubrieken Suriname en Curaçao, doch beide tijdschriften worden door een beperkt aantal menschen gelezen en dan nog wel in hoofdzaak door hen, die van de koloniën komen. Buitenstanders bereiken die bladen maar weinig en nieuwe vrienden vinden zij derhalve haast niet.

Het gaat hier niet als met de steen, die in het water geworpen, steeds wijder kringen vormt. Met andere woorden de belangstelling in Suriname is niet alleen flauw, maar laten we eerlijk bekennen, onder nul. De armoede, bittere armoede, tegenspoed en voortdurende achteruitgang in Suriname zijn de oorzaak der onverschilligheid der 7 miljoen inwoners, die wel de lust maar niet nog grooter last willen aanvaarden van een noodlijdend gewest, waar al jaarlijks eenige miljoenen moeten worden bijgepast. Zouden er morgen petroleum of diamanten worden gevonden of andere mineralen, of de landbouw tot grooten bloei komen, zoodat in vele gezinnen en kringen de terugslag in weldadigen zin werd ondervonden en de portemonnaie gevuld, dan zou zonder twijfel de barometer stijgen. Voor Oost-Indië behoeft men minder reclame te maken. Tien-duizenden voelen in Nederland aan den lijve wat Oost-Indië voor hen beteekent. „Indië verloren, rampspoed geboren” zeide een schrijver. Helaas kan men dat niet zeggen van Suriname.

Is het vrees welke de weinige in Suriname nede Nederlanders weerhoudt om over menschen en dingen te schrijven in Nederlandsche blaaden, omdat in de kleine, bekrompen kring der weinigen aldaar, de gevolgen om uiting te geven aan scherende gevoelens van ontevredenheid of geveerde vaardige critiek te leveren op vele dwaze dingen voor hen merkbaar en kwalijk genomen zou worden? Men leeft er in een glazen huis, waarin zichtbaar is, of wordt. En dan denkt men „apres moi le déluge”. Ik dien mijn tijd wel uit zooveel jaren of maanden en de detachering is om of het pensioen is eindelijk verkregen.

Groote schuld ligt bij het systeem van detacheren op korten termijn. Aanvankelijk drie jaren het den laatsten tijd vijf jaren geworden, dat ambtenaar (met moeite) te bewegen is naar een plaats. Uitzending van ambtenaren heeft sporadische plaats. Men tracht in S. met inheemsche krachten de opvallende plaatsen te bezetten een oogpunt van bezuiniging en bezuinigt op wijze op de toeneming van den beschavingsinstaat en de opvoedende kracht welke van den Nederlander dient uit te gaan. Bovendien betaalt het moederland ieder jaar zooveel miljoenen en is van gerechtigd zijn ambtenaren uit te zenden. Frisgedachten, verbeteringen, orde, tucht en plijbesef zullen bij hen vanzelf meer worden gevonden dan bij de ingeborenen. Wij laten de geschiedenis van den slaventijd rusten met de erbarmelijke welen — ook Surinaamsche, Duitsche en Joodsche planters hebben hun schuld mede te dragen — de afgunst, welke eenmaal is opgewekt in de harten der bevolking, welke haar ontstaan aan de heersche kolonisten en soldaten te danken heeft is nimmer uitgeroeid en leeft steeds voort. Heerscht een gevoel van verongelijkt te worden als minderwaardig te worden beschouwd, Dit is niet juist. Vele Nederlanders meenen het goed den bruinen broeder, met wien hij heeft te doen. Het is geen verwijt dat er van den Nederlander meer uitgaat dan van den Surinamer. Het is aan het geestelijk milieu, waarin de eerste is gevoed en aan zijn fysiek.

Nederland koloniseert niet meer in Suriname. Het houdt de stervende zaken gaande door lijks ettelijke miljoenen in den zinkput te open, hopen op verbetering, welke niet komt niet in uitzicht is. Tot schande van Nederland naam. Inmiddels gaat het land met rasselende den achteruit.

Voornamelijk buitenlandsch kapitaal is nog willig naar Suriname te vloeien en ondernemingen tot stand te brengen. Er is de laatste jaren „peacefull penetration” door Amerikaansch kapitaal. Het land is bijna 5 malen zoo groot als Nederland en 99 pCt. ligt braak. Het is bevolkt door 135.000 inwoners, waarvan Boschnegers en Indianen, die geheel buiten het verband staan, niet ten worden medegerekend. In die 115.000 menschen is een kring van ± 31.000 Britsch-Indiërs en 20.000 Ned.-Indiërs en 1500 Chineezen. Blijven een 62.500 inwoners over, waarvan 2200 blank Europeanen en Israëlieten. Onder de 1500 Europeanen zijn nog Duitschers, Franschen, Amerikanen, Engelschen en Portugeezen, zoodat er een 400 in Nederland geboren overblijven als niet mede telt de ± 380 Hollandsche Boeren alle in Suriname geboren, wier tragische koloniatiesgeschiedenis drie kwart eeuw geleden aan en die op zich zelf staand, afgezonderd bijeen

GARAGE JANSEN

WASSENAAR TELEFOON KIEVIET 50

RIJKSSTRAATWEG 135 nabij Viaduct.

BENZINE LAADSTATION 3 POMPE

DE VRIJE SCHOOL

Gevestigd VAN SPEYKSTRAAT 46

'S-GRAVENHAGE

LAGER ONDERWIJS EN OPLEIDING TOT HOOGER ONDERWIJS

volgens nieuwe pedagogische inzichten.

5244

Spreekuur dagelijks van 11.30 tot 12.30 uur of na voorafgaand overleg

Een Tuindorp in het Gooi.

Plannen bestaan om in het Gooi een tuindorp aan te leggen, dat vermoedelijk zal worden genoemd „Villapark Bosch en Zee”. Uit het voorloopig prospectus wordt het volgende ontleend: „Bosch en Zee” zal de aangewezen verblijfplaats zijn voor hen, die zich geen groote, dure stadswoning en het deelnemen aan het kostbare groote stadsleven kunnen permitteeren, echter toch een zoodanige welgesteldheid genieten en in maatschappelijke omstandigheden verkeerden die het hun mogelijk maken hun kinderen het beste onderwijs en een uitstekende opvoeding te geven. Wij hebben hier het oog b.v. op repatrierende ambtenaren, die in de koloniën belangrijke posities, zoowel bij het Gouvernement als bij particuliere instellingen hebben bekleed, zakenlieden die zich uit het drukke handelsleven hebben teruggetrokken, beoefenaars der z.g. vrije beroepen, die voor hun werk een rustige omgeving en tevens de nabijheid eener groote stad noodzakelijk achten.”

De bedoeling is villatjes te bouwen met centrale verwarming, koopprijs à contant f 200. Huurkoop na 20 jaar onbezwaard eigendom à f 530 per jaar.

Van Week tot Week.

Dinsdag 6 tot Maandag 12 Juli.

Aardbevingen ter Sumatra's Westkust. In aansluiting bij het medegedeelde in het vorig Kol. Weekblad volgen hier nog eenige aan het „Vaderl.” en „N. R. Ct.” ontleende nadere berichten over de aardbevingen op de Westkust van Sumatra.

Padang, 7 Juli (Aneta). — Het aanzien van de ramp wordt steeds ernstiger. Te Soempoer zijn 27 dooden. In Goegoek 15, waaronder 14 kinderen, die door het opgestuwde water in het Singarahmeer werden gestuurd. Te Soempoer zijn 674 huizen ingestort. De schade bedraagt ongeveer 2½ miljoen gulden.

Padang, 7 Juli (Aneta). Steeds worden trillingen gevoeld en wordt onderaardsch gerommel gehoord, vooral op de helling van den Merapi.

De top van den Marapi is aan de westzijde afgeplat. Roodgele rookwolven stijgen er uit op. Het water van de Ombilinrivier en van de zijrivieren, die ontspringen op den Marapi, is troebel. Een aschregen wordt op de helling van den Marapi waargenomen.

Batavia, 10 Juli. (Aneta) Officieel wordt gemeld, dat in het onderdistrict X (Sepoeloh) Kota, waaronder inbegrepen Padang Pandjang, door de plaats gehad hebbende aardbeving totaal 1709 huizen zijn ingestort of zwaar beschadigd.

Padang Pandjang, 12 Juli (Aneta). Alhier is gisteren een hevige aardschok gevoeld.

Van den gouverneur-generaal van Ned.-Indië is den 10en Juli het volgende telegram ontvangen uit Weltevreden, verzonden vermoedelijk op 9 Juli:

Resident (van Padang) seinde nader aantal dooden ressort Padang Pandjang totaal 222, van wie ter hoofdplaats 74 ressort 8 alwaar gevonden elf.

Onderdistrict Soempoer ressort Padang Pandjang 27 dooden, onder wie in Nagari-Goekoek Westzijde Sinkarah-meer 15 Slachtoffers door opgestuwd meerwater medegesleurd.

In bedoeld onderdistrict zijn 674 huizen ingestort. Schade met inbegrip sawah-leidingen, enz. geschat op ruim twee en een half miljoen gulden.

Treinverkeer heeft sedert 5 dezer over geheele het weder plaats volgens normale regeling, behoudens lijnvak Padang Pandjang—Solok, dat tot nadere bekendmaking gesloten.

Mijningenieur Akkersdijk van vulkaandienst verzoekt drie dezer Padang met seismoloog Visser van observatorium, terwijl voorts sectie genietroepen met barakken gezonden.

Het bestuur van den Kon. Nation. Bond „Het Oranje Kruis” maakte den 10en Juli telegrafisch aan het bestuur van het Smeroe-Fonds te Batavia een som van f 50.000 over als eerste remise ten bate van de slachtoffers der Padangramp.

Indologische Leergang. Vanwege de afdeling Volkenkunde van het Kon. Koloniaal Instituut te Amsterdam, wordt van 13 Sept. tot 11 Dec. e.k. de achtende Indologische Leergang gehouden. (In een der volgende No's van het Kol. Weekbl. zullen bijzonderheden worden opgenomen omtrent de vakken waarin en door wie onderwijs wordt gegeven, lesuren enz.)

Hooger onderwijs. Bij kon. besluit is het einddiploma der Oostersch-letterkundige afdeling (afdeling A D) van de Algemeene Middelbare School in Ned.-Indië gelijkgesteld met het getuigschrift, vermeld in art. II der H.-O.wet, met dien verstande, dat de bezitters van dat einddiploma toegelaten worden tot de examens in de faculteit der letteren en wijsbegeerten, voor zooveel zij betreffen de studie van de Arische (Indo-Iraansche) en van de Indonesische taal- en letterkunde, tot die in de vereenigde faculteiten der rechtsgeleerdheid en der letteren en wijsbegeerte (studie van het Ned.-Indisch recht en Indologische studie) en, na het met goed gevolg afleggen van een aanvullingsexamen in het Latijn, tot die in de faculteit der rechtsgeleerdheid.

Bestuurshervorming in Oost-Java. Soerabaja, 9 Juli. (Aneta). Het „Soer. Handelsblad” meldt, dat de meerderheid in den Raad van Indië geporteerd is voor uitstel van de invoering van de bestuurshervorming in Oost-Java, zulks in verband met de ervaringen, welke hiermede in West-Java werden opgedaan. (Vaderl.)

Met pensioen. Luitenant-kolonel der infanterie van het O.-I. leger P. H. de Boer zal op zijn verzoek, wegens volbrachten diensttijd, met ingang van 2 Januari 1927 eervol ontslag worden verleend onder toekenning van pensioen.

Resident van Ternate. Aneta seint dd. Buitenzorg 10 Juli. Tot resident van Ternate is benoemd de assistent-resident van de afdeling Palembangse Bovenlanden (Lahat) P. F. J. Karthaus. (Vaderl.)

Universitaire examens. Leiden. Taalkundig candidaats-examen Indologie de heer H. Jongbloed en F. Hartsteen. — Cand. ex. Indisch recht de heer G. G. J. Lambers. — Doctoraal ex. Indisch recht de heer H. C. Verhoef en R. W. van Duffelen. — Economisch cand. ex. Indologie de heer G. W. Overdijkink.

Met pensioen. Majoor der infanterie van het O.-I. leger S. E. P. A. van Haefen zal op zijn verzoek, met ingang van 2 September, een eervol ontslag uit den militairen dienst worden verleend, onder toekenning van pensioen.

Aardschokken op Java en Ternate. Blijkens een in de dagbladen opgenomen Aneta-telegr., dd. 7 Juli, werden op Midden-Java weder lichte aardschokken gevoeld. — Den 12en Juli is ook op Ternate een hevige aardschok gevoeld.

De onderzeeër K XIII. Aankomst te Curaçao. Blijkens een bij het departement van Marine ontvangen telegram is de onderzeeboot K XIII, onder bevel van den luitenant-ter-zee 1e klasse L. G. L. van der Kun, op haar uitreis naar Nederlandsch-Indië, 8 Juli j.l. in Curaçao aangekomen.

Kunst, Kunstnijverheid en Huisvlijt.

De Boeddhistische Oudheden in de Progovallei.

Over bovenstaand onderwerp hield de heer Th. van Erp, op Woensdag 7 dezer, een onderhoudende voordracht met bijzonder fraaie lichtbeelden, in de „Koloniaal School voor Meisjes en Vrouwen”, Westeinde 46, te 's-Gravenhage, ter opluistering van den sluitingsavond van den vijftienden cursus dier nuttige onderwijs-inrichting.

Spreeker begon met zijn zeer aandachtig gehoor een kort overzicht te geven van de ontwikkelingsgeschiedenis der Boeddhistische kunstwerken op Java en legde er den nadruk op, dat men daar te doen heeft met uitingen van Hindoe-Javaansche kunst, dus van een gemengde beschaving. De oudste sporen op West-Java dateeren uit de 5e eeuw, de volgende Midden-Javaansche periode omvat een tijdperk van twee eeuwen en eindigde in de 10e eeuw. Op Midden-Java is een hooge bloei bereikt, waaraan plotseling een mysterieus einde is gekomen. De hoogste bloei werd bereikt tusschen 750 en 850 en in dien tijd moeten de Boro Boedoer en de beide andere monumenten in de Progovallei: de Mendoet en de Tjandi Pawon, zijn ontstaan. Na het einde van het bloeitijdperk op Midden-Java kreeg men

Haarlem en Omstreken.

STOEL'S

WONINGBUREAU BLOEMENDAAL

5075

VRAAGT GRATIS WONINGGIDS EN INLICHTINGEN

GEZ. VAN DEN HAAK

HAARLEM · KINDERHUISVEST 27 · TEL. 10118

OPGERICHT ANNO 1881

FIJNWASSCHERIJ

BEHANDELT:

BOORDEN - OVERHEMDEN

BLOUSES en JAPONNEN

IN ALLE STOFFEN

5123

TAFELGOED en GEHEELE WASSCHEN

Comestibles- en Delicatessenhandel

JACQUES PIJL, Cuisinier

BLOEMENDAAL

5093

Bloemendaalsche Straatweg 28-30 Telef. 22262

Zijweg 22 OVERVEEN Telefoon 2095

Wanneer U

PERIODIEKEN

wilt uitgeven, wend U dan tot ons. Wij zijn daarvoor speciaal ingericht en kunnen derhalve voor

goede en tijdige aflevering

zorg dragen. Desgewenscht verzorgen wij voor U de

Administratie en Expeditie

Onze rotatiepersen staan gereed voor uw **grote oplagen**, onze prima snelpersen voor die tijdschriften, waarbij het vooral op **kunstdruk** aankomt

S

N.V. Drukkerij Ten Hagen

Nobelstr. 20, Den Haag, Tel. 11987*

Volharding voert tot doel

Adverteer voordurend

MAGASIN DE NOUVEAUTE'S

v.h. Gebr. LEVIJ

Hoofdstraat 144 - APELDOORN - Tel. 162

JAMES- EN KINDERCONFECTIE

MODE-ARTIKELEN - LINGERIE

HOEDEN, enz.

5053

HOTEL-RUBRIEK

APELDOORN

HOTEL VAN DER BURG

1ste en oudste huis ter plaatse Modern comfort
5286 Volledige pensionprijs f 5.-

'S-GRAVENHAGE

Hotel Pension „Insulinde“,
Bankapl. 2, Den Haag, Tel.
11486. Dir. bij Schev. B. 5033
Str. k. en w. w. op delogeerk. **BESCHIKBAAR.**

Hotel Rest. „DUINOORD“
Sweelinckplein
Spec. bezocht d. Ind. Fam.
5020 OOSTERWIJK & V. D. LUUR

Hotel „Promenade“, Oude
Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

TEHUIS v. KINDEREN vanaf
2 j. doorl. en tijd. gr. tuin.
Holl. en Ind. ref. „Sunny
Home“, Veur b.d. Haag. **BESCHIKBAAR.**

DE VELUWE.

„Den Lindenhof“ te Vierhouten (bij Nunspeet)
GEZELLIG VACANTIEHUIS
Gelegen op het kruispunt aan den weg naar Apeldoorn,
Elspeet, Emst.
Prachtige boschrijke omgeving. Uitgestrekte heide.
Pensionprijs f 2.50 per dag.

Voor het bereiden van een
goede rijsttafel zijn de

Recepten van een Ind. Kokki

onmisbaar
„De Ind. Rijsttafel“ door
FR. BLOM, Schrijver van
„Moderne Kookkunst“,
verkrijgbaar bij den Boek-
handel en bij de Uitgeefster
Nobelstraat 20, Den Haag.

Prijs f 1.00

Pension Mevrouw OP 't HOLT

KRULLELAAN 37 5060 ZEIST.

Munt uit door goeae keuken
en buijke prijzen

Wordt door gegoede Indische Families aanbevolen.

N.V. J. v. VUUREN'S HANDEL-MIJ BRANDSTOFFENHANDEL

DENNEWEG 67a

DEN HAAG

TELEPHOON

14427

5217

Wenscht gij te ontvangen te kwaliteit
brandstoffen, tegen billijken prijs en
gegarandeerde maat? Bel dan op 14427.

AAN DE LEDEN. Mogen wij op Uwe medewerking
rekenen om het ledental onzer
vereniging te doen toenemen? Als ieder lid slechts één
persoon introduceert, zal onze wekelijksche Mutatiestaat
een sprekende rubriek vormen, die getuigenis aflegt van
daadwerkelijk streven naar verhooging van den bloei
van „Oost en West“.

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

Het adres voor
Diners aan huis bezorgd

de hoogste kunstuitingen op Oost-Java, totdat de Islam
een domper zette op die kunst. Slechts op het eiland
Bali bleef het Hindoeïsme en Boeddhisme zich tot op
heden handhaven.

Spreker raadde zijne toehoorders warm aan, als zij
in Indië zijn, vooral veel belang te stellen in deze en
andere inheemsche kunstuitingen, opdat zij met land
en volk mee leeren leven en zich niet eenzaam zullen
voelen. Populaire boeken als „Geschiedenis van Java“
door Mevr. W. Fruin-Mees (uitgave van de Volkslectuur,
Wetvreden) en dat van Prof. Krom (Wereldbiblio-
theek) zullen haar daarbij kunnen helpen.

Bij het vertoonen der sprekende, goedgekozen lan-
taarnplaten, lichte de heer van Erp een en ander dui-
delijk toe, als artistiek deskundige, die jarenlang met
hoofd en hart aan de restauratie gewerkt heeft en on-
langs het voorrecht had een en ander nog eens ter
plaatse te bestudeeren.

Het eerste plaatje gaf een beeld van het mooie vrucht-
bare landschap Kedoe, met recht de tuin van Java ge-
noemd. Hij sprak van 't mogelijke verband tusschen deze
drie bouwwerken in de lachende Progovallei, die in één
stijl zijn gehouden en uiting schijnen van eenzelfden
geest, op één lijn gelegen, wijzend in de richting van
Benares. Niet alleen preees de heer van Erp de schoon-
heid van alle onderdeelen der tjandi's, zoowel wat ver-
houding als wat beeldhouwwerk betreft, maar telkens
wees hij ook op de symbolische beteekenis der figuren
en vooral op de pracht en rijkdom dier versierings-
kunst. Ook vertelde hij enkele der leerrijke fabels,
welke door de reliefs zijn weergegeven.

Beginnende met het beeld van de kleine Tjandi
Parwon (parwon = keuken, om zijn kleinheid bij de
andere waarschijnlijk, welke geheel uit de voegen was
gerukt door een reuze-boom — die zich ontwikkeld
had uit een zaadje, dat tusschen de oude steenen was
was gevallen en die nu, met zijne vele wortels overal
doorgedrongen, verwijderd is moeten worden — bracht
spreker hulde aan den te vroeg ontslapen Dr. Brandes
voor de restauratie der bouwwerken, waarbij de ka-
rakteristiek zoo goed bewaard is gebleven. Deze bestaat
n.l. in het sterk overwegende der horizontale lijnen
met hunne telkens inspringende hoeken, welke zulke
mooie schaduwwerkingen te weeg brengen, terwijl het
materiaal met zijn groven korrel ook zeer veel bij-
brengt om de schoonheid dezer monumenten, vooral
bij zonlicht, te doen waardeeren. Vandaar dat men zou
kunnen spreken van: „de architectuur van het zonne-
land“.

Bij de bespreking van den Boroboedoer deed de heer
van Erp uitkomen, dat men hier niet te doen heeft met
een tempel, een godshuis, waarin men binnen kan tre-
den, maar met een stoepa, het gewijde monument bij
uitlemende, terrasgewijze om een bestaanden heu-
vel gebouwd. Wijzend op de, tot heil der mensche-
heid, wijding uitstralende werking der stoepa, radieer-
end van de daarin bewaarde reliquien evengoed als
van de Boeddhabeeeltenissen, deelde hij mede, dat de
Boroboedoer een 505-tal daarvan bevat.

Natuurlijk verzuimde spreker niet te wijzen op de
prachtige ligging van den Boroboedoer en op de groote
bekoring, welke uitgaat van de herhaling, de dreun,
der verschillende, wederkerende motieven, welke,
verre van doodsch te zijn, juist verrassende variaties
te zien geeft, alles in een zuiver religieus karakter ge-
houden, zoodat op iederen ernstigen beschouwer, wel-
ken godsdienst die ook belijden mag, het geheel altijd
een diepen indruk maakt.

Zij, die spreker gehoord hebben, zullen zeker niet
verzuimen deze monumenten te gaan zien.

Mevrouw Ros-Vrijman, presidente van het bestuur
der Koloniale School, dankte den heer van Erp dan
ook hartelijk voor wat hij te genieten had gegeven.
Daarna sprak zij, op de haar eigen pakkende wijze, het
gebruikelijke afscheidswoord tot de vertrekkende leer-
lingen, die zich wijd en zijd over den Indischen Ar-
chipel verspreiden zullen, waarbij zij dezen op het hart
drukte vooral het vaandel dezer school hoog te houden,
door zich daar gelukkig te gevoelen onder den arbeid
in haar gezin, als hulp en kameraad naast haar echt-
genooten en ten voorbeeld te zijn voor de bevolking,
die zij moeten leeren begrijpen en waardeeren, ook in
haar kunstuitingen.

Een der leerlingen dankte, mede namens de ande-
ren, voor wat de school had gedaan tot hare voorberei-
ding voor haar aanstaande leven in Indië, waardoor
zij zich niet zoo vreemd en onbeholpen daar zullen ge-
voelen, als zoovelen, die deze cursussen niet hebben
kunnen volgen.

UITZENDINGEN

HOLL. DINERS EN RIJSTTAFEL
GR. HERTOGINNELAAN 92, TEL. 38347, DEN HAAG

FAM. PENSION

Beleefd aanbevelend, C. H. STAKMAN

Bataksche Tooverstaven.

Onder den titel „Indische Curiosa“ lezen wij in
jongste weekblad „De Ind. Verlofganger“ een artikel
verlichtende foto over den, onder de meer en meer
christenen bekeerde Bataks, thans zeldzaam voor-
mende tooverstaf. Wij ontleenen daaraan het volgen-
de: „De „tooverstaf“ neemt een eereplaats in onder
fetisj-attributen van den Batakschen priester,
tevens duivelbanner, ziektebezweerder en medicijn-
vaak ook stamhoofd is.

Er zijn twee soorten „toengkats“, gewoonlijk
zwart of donkergekleurd hout van een bepaalde be-
soort vervaardigd. De „malekastaf“, welke, naar
naam te oordeelen, zou moeten dienen om (vóór
geesten te vriend te houden, is een gladde stok,
het hoveneinde waarvan veelal een ruitersbeeld is
bracht, een man op een karbouw of paard gezeten
een naar zich toegekeerd kleiner beeld. De „pan-
kan“-staf, die volgens den naam een doeltreffend
del zou zijn om vijanden tot onderwerping te brengen
is vrijwel over de geheele lengte bewerkt met
meer gestijelde figuren van menschen en dieren;
het hoveneinde voorzien van een mannetje met
hoofdtooi van haarstrengen of haneveeren.

De beide bovenste figuren dier tooverstaven
voor: de tweelingen van vorstelijke bloede uit een
taksche sage; een jongen en een meisje, die, van
hun zondige liefde voor elkaar, door de goden met
dood werden gestraft. Dit lot trof hen op wonder-
lijke wijze, toen zij in een boom in het bosch ge-
men waren om vruchten te plukken ten einde
honger te stillen. Hun ontzielde lichamen groe-
aan den stam vast. Ook enkele naburige volkshoof-
die de tweelingen na lang zoeken vonden en in
boom klonnen om hen te redden, ondergingen ac-
eenvolgens hetzelfde lot. Een oud priesterhoofd
den troosteloozen vader ten slotte den raad in de
schikking der vertoornde goden te berusten. Ver-
de ongelukkigen onmiddellijk en onverwachts
dood hadden gevonden — aldus de priester — was
hout van dien boom bezielde door hun geest. Voor-
zouden uit den stam offerpalen worden gekapt, al-
tooverstaven worden gesneden, voorzien van at-
dingen der zondige tweelingen. Ter erlanging van
gische kracht moest een holte in het hoofd van
mannenbeeld gevuld worden met zielestof, welke
reid wordt uit de asch van verbrande overblijfs-
van een offer, n.l. een onverhoeds gedood mens-
paard of een haan. Sindsdien is de „toengkat“,
mythisch attribuut geworden van de „goeroe's“,
priesterlijke stamhoofden der Bataklanden.

Garne onderschrijft men de woorden van de
ver, dat men ongetwijfeld de groote kunstvaardig-
bewonderen moet, welke uit het voorwerp spre-
Ten slotte wordt de opmerking gemaakt, dat de
lingfiguur ook op andere benoedigheden van Ba-
sche „goeroe's“ voorkomt; zoo op de dubbelmes-
dubbel-zwaarden voor offerdoeleinden in gebruik,
ke als handvat, of ook wel als versiering, de speer-
Bataksche tweeling-beeldjes vertoonen. De ruiters-
vindt men ook op de stop van offerbussen en van
en waterkalebassen.

Persoverzicht uit de Indische Bladen

I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Het arbeidsonderzoek te Soerabaja (vervolg).

Een uitvoerig overzicht in het Rapport van het
toer van Arbeid over de verhoudingen tusschen
„Komintern“ (de derde „Internationale“) en de
sche communisten doet zien hoe de buitenlandsche
vloed op de Inlandsche vakbeweging in Ned-Indië
althans wat daarvoor doorgaat, van steeds grooter
teekenis is geworden. Onweersprekelijk blijkt
wordt geconstateerd — dat de staking bij de ind-
te Soerabaja geheel en al voorbereid is door de
munisten; eveneens, dat de actie der communisten
aanleiding is geweest van de incidenten, welke
alleen door die communistische actie tot sta-
hebben geleid, ten slotte dat de communisten
king hebben uitgelokt met de bedoeling haar ge-
aan naar het everige deel van Java te doen ov-
(De Loc. 2 Juni, blz. 29; Deli Crt. 7 Juni; Jan-
3 Juni „Politieke Minderjarigheid“, 8 Juni „
ring der Soerabajasche arbeidstoestanden“).

Omtrent het taal- en rasverschil wordt in het

Maison NIEKER

Pijnboomstraat 43 - DEN HAAG - Tel. 3032
Voorheen Cuisinier Grand Hotel Central

Diners f 0.85 - f 1.- - f 1.25
en verder uitgebreid

Indische Rijsttafel vanaf f 1.75

ARTISTIEK BESCHILDERDE

en Geprepareerde zijden Salon- en Schermerlampen, Japanssch systeem

5192

Zorgvuldige afwerking en matige prijzen. Diverse electr. apparaten, zooals Stofzuigers, Melkkokers, Strijkijzers, enz. Leveringen, aanleg en herstellingen op Electrotechnisch gebied

„ELECTRO-ARTI“
Toonkamers - REGENTESSEPLEIN 1 - Den Haag

port gezegd (Soer. Hbl. 31 Mei, 2de bl. en 1 Juni, 3de bl.), dat die natuurlijk bij de verhoudingen in de fabrieken een belangrijke rol spelen, en men treft zelden pogingen aan om zich in de mentaliteit, die van onze opvattingen zoo geheel afwijkt, in te denken. En dit zeer zeker niet bij die werkbazen, die uit de Hollandische fabrieken met promotie zijn overgeplant naar de Indische. Flinker vaklui, ruwe klanten, wier veelal niets kwaads bedoelend optreden den kleinen Inheemschen toekang verschrikt. Ze hebben een enkel woord Maleisch opgepikt, vullen dit aan met *Nederlandsche trachttermen* en bedenken nimmer voor één seconde hoe dit taalje moet klinken in de ooren van den Inlandschen werkmán. Volgt een uitlating, afkomstig van een der fabrikanten, die zelf daarop heeft gewezen. Daarín wordt o.m. het volgendé naar voren gebracht: „Ook in de verhouding opzichter-mandoer-werkman liggen voetangels en klemmen. De goede toestand in het bedrijf zou zijn, dat de Europeesche werkmeester daar de baas was en de arbeiders in hem den man zagen, tot wien zij zich vóór alles wenden kunnen. De werkmeester, die door zijn *gebrekkige taalkennis* a'ras merkt, dat hij niet tot de massa doordringt en dat veel hem onhandig afgaat, zal zich echter gemakshalve verlaten op den mandoer, die wel zorgen zal zich in de oogen van zijn toewan onmisbaar te maken. De mandoer, die hoogstens een schakel zou mogen zijn tusschen arbeiders en over hen gestelden, matigt zich de macht aan. Van een contact met den Europeeschen opziener is dan geen sprake meer. En de arbeider begraapt dat onmiddellijk. Hij weet à la merci van den mandoer te zijn, die hem kan voordragen voor ontslag, die hem onaangename baantjes kan opdragen, die hem op talloze manieren erin kan laten loopen en zijn slag ook slaan zal, indien een toekang in ongenade bij hem is gevallen. De werkmán weet, dat van een hooger beroep geen sprake is. Wat de mandoer voorbrengt bij den werkbaas gebeurt. De werkbaas verliest toch veel liever een toekang dan zijn handigen mandoer, zonder wien hij in zak en asche zit. Een zeer gevaarlijk gevolg van deze wanverhouding is ook, dat men met den mandoer tevens het werkvolk heeft, van welk feit de kommunistische opstokers handig gebruik hebben gemaakt. Zij hielden eenvoudig besprekingen met de mandoes en konden zich verder op deze menschen verlaten.”

Naar het Soer. Hbl. (5 Juni „De Week“ v. L.) wetende het omvangrijk, diep-gaand onderzoek naar de arbeidstoestanden in de Soerabajasche metaalindustrie en naar de levensomstandigheden der Inlandsche loonwerkers in deze industrie de conclusie, dat dit verre afgaat boven het aanvankelijk gestelde doel. Het onderzoek naar de arbeidstoestanden in de Soerabajasche metaal-industrie is te veroordeelen om velerlei redenen — betoogt de heer van Loo —. De voornaamste zijn wel, dat het werd geboren uit politieke overwegingen, als wapen tegen de critiek der zgn. democratische politici in Indië en Nederland; dat met betrekking tot loonen en arbeidstijden verwachtingen werden gewekt, welker verwezenlijking, stel zij waren gerechtvaardigd geweest, praktisch buiten de macht der Regeering lag; dat een eventuele wettelijke loonwet en regeling van den arbeidsduur zich voor een deel zou richten tegen de Regeering, omdat, wat de Overheid van derden eischt, zij zelve wel allereerst moet doen. Het S. H. vertrouwt, dat het experiment, dat gepast op de Soerabajasche metaalindustrie als gevolg eener communistisch beïnvloede staking, in de eerste jaren zich niet zal herhalen.

De *Sumatra Post* (7 Juni) kan het in 't algemeen waardeeren dat de Regeering bij een zoo ernstige bejeging, als die te Soerabaja inderdaad was, zich niet heeft bepaald tot bestrijding van de uitwassen der statuten alleen, evenmin tot het uitzoeken van de tenzaken, die aanwezig waren bij de leiders, maar zich tevens begeven heeft op het terrein van de algemeene levensomstandigheden der arbeiders in de industrie. Het maakt in dat opzicht een overgangperiode door, waarbij ook acht geslagen zal moeten worden op de bijzondere omstandigheden, waarin de Inlandsche arbeiders daardoor komen te verkeeren. In het algemeen doet het wel zo gesteld zijn, dat in de centra, waar de strijdsituatie effectief wordt, de kosten van levenswijze en onderhoud voor den Inlander zullen stijgen, omdat de verandering over de „natuurlijke hulpbronnen“ is verwezen. In den „Volksraad“ (Bat. Nwsbl. 3 en 4 Juni „De algemeene beschouwingen“ en *Deli Crt.* 11 Juni „De Politieke toestand. Mem. van Antw.“) kwamen ter sprake economische politiek, Werkloosheid, Sociale zorgen en cultures en Politieke toestand.

GEBR. v. EGMOND

Waaltdorperlaan 23 Tel. 71639

DEN HAAG

Aanleg en onderhoud van Tuinen
Levering van alle soorten planten

Vraagt gratis prijsopgaaf

VOOR TAXATIE

van Meubilair, bijvoeging van Goederen, of
publieken verkoop van geheele Inboedels,
raadplege men den Auctionair:
W. DOP, Tel. 34957, DEN HAAG

De Studieclub en de Inlandsche stadsbevolking.

Door de Indonesische Studieclub te Soerabaja werd een openbare vergadering gehouden, welke werd bijgewoond door ongeveer honderd personen, meldt *De Loc.* (1 Juni, blz. 20). De voorzitter, dr. Soetomo, deelde o.m. mede, dat volgens een uit Holland ontvangen brief is opgericht een *Aziatische vereeniging te Parijs*, waarvan de voorzitter en de secretaris Chineezen zijn, terwijl het overige bestuur uit een Javaan, een Japanner en andere Aziaten bestaat. Deze vereeniging stelt zich ten doel de gekleurde rassen onder één vaan te stellen. Met deze mededeeling wilde de voorzitter aantoonen, dat niet alleen de Europeesche staten een Volkenbond stichtten, doch ook de Aziatische volken trachten tot samenwerking te geraken. Dr. Soetomo hield een lezing over de zorg voor de Inlanders in grote steden. Ter sprake werd gebracht de slechte hygiënische toestanden in de kampongs. Het is de plicht van de intellectueelen de massa te wijzen op de slechte toestanden, gevaarlijk voor de kampongbevolking en de bewoners van naburige wijken. Dit ga gepaard met goed onderwijs en het bijbrengen van het begrip van hygiëne. Een gezond Indonesië is een welvarend Indonesië. Dr. Soetomo voegde hieraan toe, dat het de plicht is van de Regeering om de medewerking van de intellectueelen te benutten. In West-Europa heeft de overheid ter verbetering van dezelfde slechte toestanden de woningwet en talloze andere voorzieningen in het leven geroepen. Spr. zette ook uiteen, hoe het volk hier onder de mijnwormziekte lijdt. Het is naar aanleiding daarvan, dat de Studieclub het plan heeft opgevat om gegevens te verzamelen betreffende de slechte huisvesting der Inlanders om daarna bij de Regeering aan te dringen op verbetering daarvan. Deze vergadering besprak alleen de huisvestingsvraagstukken, de volgende vergadering zal over economische vraagstukken spreken en nog een andere vergadering over politieke vraagstukken. Het bestuur der Studieclub heeft daarom gedacht al die gegevens te boek te stellen en langs die wegen zal het bestuur het volk van zijn achterlijken toestand kunnen opheffen.

Wij vestigen de aandacht op de volgende artikelen in *De Locomotief*: „Kampongzorg“ en „Interview met mr. Singgih“ (Juni, blz. 27), „Sir Frederick Whyte over Azië“ (3 Juni, bl. 10), „De Philippijnen en het Buitenlandsch Kapitaal“ en „Economische Ontplooiing“ (3 Juni, blz. 7 en 8). Volgens Sir Fred. Whyte, den oudvoorzitter van den Wetgevenden Raad in Engelsch-Indië, bestaan tusschen de verschillende bewegingen tot onafhankelijkheid in Azië slechts geringe banden. De zooveel besproken pan-Aziatische beweging met Japan aan het hoofd is pure fantasie. Japan is reeds volmaakt onafhankelijk en heeft genoeg raken in andere werelddelen om zich bezig te houden. Naar aanleiding van dit interview schrijft de „Philippines Herald“: „Het zou te betreuren zijn, indien een beweging werd opgezet, alleen om tegen het Westen te gaan. Bij zulk een strijd zouden beide partijen verliezen. Het zou echter een zegen worden, indien getracht werd tusschen de verschillende volken van het Oosten een betere verhouding te scheppen, en tevens om hun commercieele en cultureele relaties met het Westen te versterken. Niemand kan ontkennen, dat er tusschen West en Oost een zeker vooroordeel bestaat, en dit vooroordeel is meer toe te schrijven aan wantrouwen, aanmatiging en misverstand dan aan eenige andere oorzaak. Viscount Ishii, de Japansche vertegenwoordiger in den Volkenbond, heeft nooit opgehouden te strijden voor rassengelijkheid bij elke gelegenheid, die zich voordeed. Zijn eenig doel was vrede te brengen, en het wegnemen van wantrouwen en vooroordeel, waar dit tusschen de volken mocht bestaan. Zooals de toestanden nu zijn, zou het dwaasheid zijn breuken te bestendigen, zelfs indien er een Aziatische bond tegen het Westen bestond“.

Atjeh.

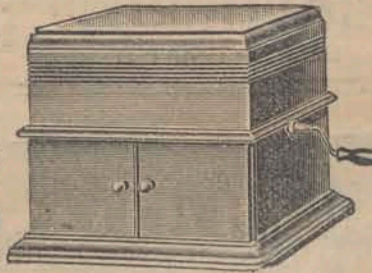
Daartoe in de gelegenheid gesteld door het Volksraadslid, den heer *Kerkkamp*, heeft de Regeering bij monde van den gemachtigde voor Algemeene Zaken, van haar inzichten omtrent de jongste gebeurtenissen in Atjeh blijk gegeven. Verschillende personen — aldus de heer *Schrieke* — hebben een leidende rol bij het verzet gespeeld, waarvan de eerste is Angkasuh, daarna teukoe Mauloed, teukoe Hitam, teukoe Nja Bintang en vervolgens Tjoet Ali, die afkeerig is van openlijk vechten doch een liefhebber is van hinderlagen, sluipmoord en vexaties, in de hoop, na vorming van een nieuwe bende weer een rol te kunnen spelen. Medewerkende factoren zijn het geloofsfanatisme en de wreede sportiviteit van de jeugd. Spr. constateert, dat de reeks aan-

Muziekhandel DAJOS BELA

Badhuisstraat 619 - Tel. 54754 - Fred. Hendriklaan 190
SCHEVENINGEN, 's-GRAVENHAGE.

GROOTE VOORRAAD RUIME KEUZE

Columbia,
Odeon,
Musica,
Linström,
Beka-
PLATEN en
MACHINES

Violen
Mandolin.
Banjo's,
Guitaars,
Snaren,
Onderdeel.
Piano Muz.

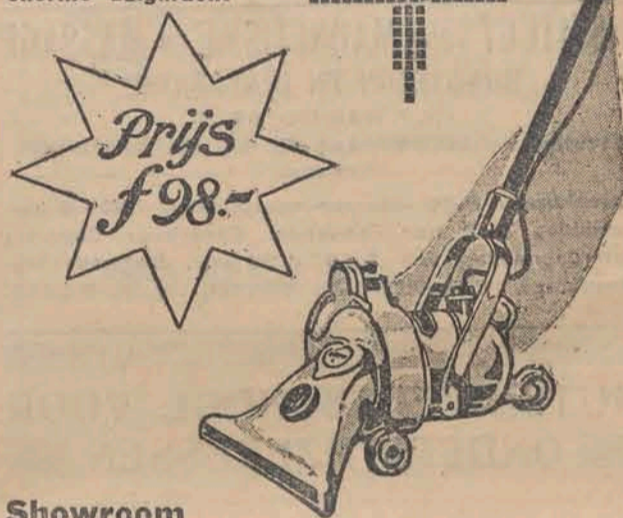
HUURKOOP SYSTEEM

Speciale machines en verzending voor INDIË.
EIGEN REPARATIE-INRICHTING. ZIET ÉTALAGE.

N.V. „EXIMA“ - AMSTERDAM

DE STOFZUIGER met de enorme zuigkracht

ORION

Prijs f 98.-

Showroom

AMSTERDAMSCH VEERKADE 8

5231 TELEFOON 13311 - 'S-GRAVENHAGE

Ook op gemakkelijke betalingsvoorwaarden verkrijgbaar f 6.40 per maand

RADIO-APPARATEN

Contant en in Huurkoop vanaf f 145.- compleet

E. STEVENS

Electrotechnisch Installatie-Bureau

Copernicusplein 9 Telef. 31009

's-GRAVENHAGE
GESLOTEN GEHOORKAMER

DAMES-

HERSTELLINGSOORD, INTERNAAT EN EXTERNAAT

Heilgymnastiek - Massage

Diverse methoden van geneeskrachtige baden

Voorkoming en opheffing van obstructie bij de periodieke circulatie

HUIZE „ILEX“ (— bij de —) RIJSWIJK

5197 Spreekuren van 1-2 of volgens afspraak

Directie: HAGE

Telefoon RIJSWIJK 156

COR VAN MOORSEL

JAN HENDRIKSTRAAT 9

DEN HAAG — TELEFOON 14953

Is het voordeligste adres voor

BEDDEN
MEUBELEN
TAPIJTEN

Tel. Voorburg 106

Vleeschhouwerij - Spekslagerij

Oude gerenommeerde Zaak - Daar benevens zeer concurrerend adres

VERWOERDT : **VOORBURG**
HEERENSTRAAT 11 TELEFOON V. 106

Verwoerd-Voorburg, Tel. V.106

Leverancier van de voornaamste families uit Den Haag en Voorburg

BELT
ONS OP!

VRAAGT BIJONS PRIJSOPGAAF!

TELEFOON V 106

5826

DE N.V. BEGRAFENIS-ONDERNEMING
„SIMPLICITAS”
VAN W. J. INNEMÉE & ZONEN TE 'S-GRAVENHAGE
IS ONMIDDELIJK IN HET BINNEN-EN
BUITENLAND TE ONTBIEDEN VOOR REGELING
VAN EEN TRANSPORT, BEGRAFENIS-OF CREMATIE
KANTOREN: DENNEWEG 71-73
GARAGES, KISTENMAKERIJ EN DRUKKERIJ: HOOIKADE 43-57
TELEFOON: 11314 EN 12890

INSTITUUT VOOR MAGNETISME EN MASSAGE

HOOGTEZON EN DIATHERMIE

W. F. WAGHTO, ARTS

Gevestigd v. GALENSTRAAT 70, b/h PR. HENDRIKPL.

Spreekuren: 8.30-10 uur voormiddag, 1.30-3 uur
namiddag 7-8 uur 's avonds. Spreekuur Oogarts:
Zaterdagmiddag van 3.30-4.30 uur. Magnetiseurs-
Masseurs: H. C. ORIF VAN AMSTEL, W. P. MÖNZE.

NUTSKWEEKSCHOOL VOOR ONDERWIJZERESSEN

TE
NIJMEGEN.

De aanmelding voor nieuwe leerlingen staat
nog open tot 23 Juli a.s.

Met September wordt het **Internaat** geopend.
Inlichtingen verschaft de Directeur,
Guyotstraat 11. F. v. VERSCHUUR.

Les extrêmes se touchent

Een courantdrukkerij is een inrichting waar
in den kortst mogelijken tijd het grootst mogelijk
kwantum werk moet worden gemaakt. Personeel
en machines zijn daarop speciaal ingesteld. Snel-
heid is hoofdzaak; kwaliteit een, zij het dan voor-
name, bijzaak.

Een kunst-drukkerij is juist het omgekeerde. Daar
is de atwerking hoofdzaak en teveel haast zou ten
nadeele van het werk komen. Ook daar zijn
personeel en machines speciaal op zulk werk
berekend.

De meeste drukkerijen leggen zich óf op het een,
óf op het ander toe, omdat het lastig is, zich op
twee zoo uiteenlopende soorten van werk te
specialiseeren.

L'exception confirme la loi

Dat ziet men aan onze Drukkerij, die op haar
rotatiepersen couranten en tijdschriften snel en in
grote oplagen vervaardigt, doch wier snelpersen
kunstproducten leveren als „Ned. Indië Oud en
Nieuw”, „Het Huis Oud en Nieuw”, Oedaya
(Opgang) enz. Natuurlijk vervaardigen wij ook
het middenklasse-werk, hetz. g. Handelsdrukkerij
en wij beroemen er ons op, dat ons werk door
geen onzer collega's kan worden overtroffen.

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

eensluitende gevallen van gewapend verzet en de om-
vangrijke neiging tot deelneming veel te denken geven.
Een nota betreffende den economischen toestand zegt,
dat indien de welvaart dynamisch beschreven wordt,
dan de qualificatie „sterk achteruitgegaan” (en gevolge
van de val van de pepercultuur op haar plaats is. Het
zware werk bij den aanleg van een waterleiding heeft
den doorslag gegeven tot het daadwerkelijk verzet. De
economische toestand in Kloeët en Troemon is eenig-
zins gered door de rambong-aanplantingen. Nog niet
vast staat of bij den belastingaanslag voldoende reke-
ning gehouden is met de inzinking van het gewest. De
verzetsbeweging en voorts de toestand van wegen en
bruggen wijzen aan, dat het Ned. bestuur tevens van
de bevolking en van de volksbelangen verwijderd is.
Het valt niet te ontkennen, dat het voorgevallene de
pacificatie van de streek terugzette. Men hoede zich
echter voor overschatting van den indirecten invloed
op het geheele gewest. Het is niet verantwoord uit de
gebeurtenissen conclusies te trekken voor de geheele
Westkust. Tijdens de verzetsbeweging werd in bevre-
digende mate medewerking van de officieele hoofden
geconstateerd. Tusschen het bestuurscorps en de volks-
hoofden bestaat echter niet het nauwe contact dat ur-
gent is. Een groote verbetering zal verkregen worden
door de versnelde uitvoering van het wegenplan. De
Regering ziet geen aanleiding tot vereeniging van ci-
viele en militair bestuur, noch tot versterking van de
positie der mil. commandanten, behalve in Troemon
en Kloeët waar het bestuur voorshands in één hand
blijft. Ten tweede worden maatregelen genomen ter
bezetting van de lagere civiele posten, meer onderge-
schikt aan de bijzondere eischen van het gewest. Er is
niet gebleken, dat de actie beïnvloed werd door onge-
oefendheid van de troepen; wel is er aanleiding het
korps marechaussee tijdelijk terug te brengen op de
oorspronkelijke sterkte, dus een uitbreiding te geven
aan de brigades. De wenschelijkheid van een toelage in
het belang van den dienst is niet gebleken. *Spr. con-
cludeert dat de Regering een onbepert vertrouwen
heeft in de civiele en militaire vertegenwoordigers en
is ervan overtuigd dat deze het moeilijke en verant-
woordelijke werk voortzetten overeenkomstig de beste
daaraan verbonden tradities. (De Loc, 10 Juni).*

De *Del. Crt.* (11 Juni) twijfelt niet of de noodige
door de Regering genomen maatregelen zullen, goed
uitgevoerd, ook inderdaad voldoende zijn om de rust
in Atjeh te verzekeren. Voorloopig zal echter nog niet
elke individueele poging tot verzet geweken zijn. Daar-
om eischt Atjeh continuïteit in de leiding, de beste
ambtenaren en handhaving van de daar bekende am-
btenaren, zoolang als dat met het oog op de overplaatsin-
gen maar eenigszins mogelijk is. Rust, continuïteit, met
daarnaast een krachtige, waakzame patrouillegang. *De
Sum. Post* (11 Juni, 3de bl.) wil het toeschijnen dat de
opstandige geest binnen niet al te langen tijd is ge-
luwd, ofschoon het moeilijker is een volk weder voor
zich te winnen dan het van zich te vervreemden.

De provinciale opcenten (vervolg).

De Loc. (31 Mei, blz. 3; 4 Juni, blz. 19), het *Bat.
Nwsbl.* (2, 3 en 4 Juni) en de *Java-Bode* (3 Juni „De-
centralisatie en Democratie”) bevatten nog eenige ar-
tikelen over dit onderwerp. Volgens het *Bat. Nwsbl.*
zou er geen reden tot geschil zijn geweest zoo de pro-
vincie niet ingesteld was zonder een behoorlijk gere-
gelde verhouding. Het B. N. meent dat de Regering
door haar schrijven aan de Commissie voor de finan-
cieele verhouding tusschen het Land en de Locale
Ressorten, nopens de werkwijze dier commissie op han-
dige, delicate wijze alle klippen omzeilt! Het blad
concludeert uit het regeeringschrijven niet alleen, dat
de opcenten in West-Java voorloopig zijn opgeschort,
maar acht het bovendien mogelijk, dat deze opschor-
ting het voorspel zou kunnen zijn van een definitieve
afwijzing. De gouverneur van West-Java, de heer *Hillen*
wil de mogelijkheid van een opschorting van de opcen-
ten-kwestie niet ontkennen, doch dat dit het voorspel
zou kunnen zijn van eene definitieve afwijzing, acht
hij uitgesloten. *Prof. Stibbe*, voorzitter van de Commis-
sie en tevens regeeringscommissaris, acht 't voorbarig
te spreken van het van de baan zijn van de opcenten
en zou dus liever willen zeggen, dat na deze opdracht
aan de commissie het lot der opcenten minder zeker
is geworden.

De *Java-Bode* van 3 Juni L. N. publiceert de juiste
gegevens omtrent „De verdere uitbreiding der Bestuurs-
hervorming”.

II. UIT DE INLANDSCHE PERS.

De onregelmatigheden bij de Afdelingsbank te Bekasie (Batavia).

In het nieuwsblad de „Perniagaan” is reeds vers-
lende malen gewezen op de onregelmatige wijze
op het kampongvolk werd behandeld door zoogenaamde
de Inlandsche mandoers, die als zoogenaamde help-
optraden van de agenten der afdelingsbanken op.
Daarbij werd tevens in het licht gesteld, dat
mandoers voor hunne inspanning geen geldelijk
ontvangen en op clandestiene wijze druk uitoefenen
op die kamponglieden, die geld bij de Bank wilden
nemen.

De mandoers waren dientengevolge in staat op
wijze randaal te leven en er somtijds 2 à 3 vrouwen
na te houden.

Het zal goed zijn wanneer het beheer van een
delingsbank de handelingen van zulk een man
laat nagaan, opdat het niet in den waan verkeert,
elke beleeningsactie een zegen is voor de bevol-
king.

Ook de vraag of het noodzakelijk was dat de
ten over de diensten van de mandoers moeten
schikken, werd vroeger reeds naar voren gebracht.

Het geld, dat door den mandoer, hetzij door
hetzij bij wijze van geschenk, wordt ontvangen, is
tuurlijk niet voldoende om diens geluk te bepro-
op de speelmat van den duivel en als daaraan
moet worden voldaan, dan wordt het door de
opgevraagde of het door den mandoer ontvangen
van de debiteuren gebruikt en neemt het geknoet
aanvang.

Hoevele malen werd het door de bevolking aan
mandoer betaalde geld niet misbruikt, zonder dat
der benadeelden eene klacht inbracht bij de politie
bij de administratie van de Bank?

Zij laat dit na óf uit eene soort van vrees of
schaamtegevoel, terwijl het ook niet onmogelijk is
zij zich laat overhalen haar mond te houden en op
wijze voorkomt dat openbaarheid aan het gebod
wordt gegeven.

Aldus, zegt de verslaggever in de „Perniagaan”
3 December 1925, was de voorstelling van zaken
der Chinesch-Maleische Pers gegeven, doch, aange-
van die Pers wordt gezegd, dat zij partijdig is en
voldoende over de feiten wordt ingelicht, ziet men
woonlijk, dat men zich weinig aan die berichten
gelegen liggen.

Doch ook vóórdat die berichten gegeven waren,
de aandacht reeds op dit onderwerp gevestigd en
doende aan de Bankadministratie gelegenheid
ven te voldoen aan het gedane verzoek om de man-
uit het bedrijf uit te schakelen en het dessavolk
langer slachtoffer te doen zijn van hun kwade
lijken.

Men weet, dat het in de practijk moeilijk is de
doers wegens misbruik van vertrouwen gestraft te
gen en dat de afdelingsbank niet verantwoordel-
voor geleden schade, doch, vraagt men, waarvoor
noodig lieden als zoogenaamde helpers aan te
en hun een vertrouwen en macht te schenken,
ten nadeele zijn van het volk?

Het kan toch niet moeilijk zijn den toestand te
veren, wanneer de agenten der Bank zich van de
sten der mandoers onthouden.

Ten einde de bovenstaande beweringen ook
feiten te staven, wijst de schrijver op het navol-
de veldpolitie de inlandsche mandoer Mandjand
dienst van den hoofdagent der afdelingsbank te
kasie, in hechtenis gesteld.

Hij wist te ontvluchten, waarop zijne vrouw
zeling werd gesteld, doch, aangezien hij 's avonds
derom was opgevat, kreeg zij hare vrijheid terug.

De beschuldiging was verduistering van gelden
nadeele van Lie Soen Lo alias Galo, woonachtig in
kampong Bedjoeng, doch thans verblijft houdend
Teloeck Poetjoeng.

Deze had f 200.— bij de Bank opgenomen en in
1925 de schuld afgelost.

Den 10en November 1925 werd aan den kassier
der dat men wist door wien en ten name van Galo
som afgedragen van f 15, terwijl deze nog bleek te
te staan voor f 68.80 — f 15.— of f 53.80.

De f 200.— waren echter betaald aan den
agent, die eene kwitantie van Mandjar ontving
uit de afdoening der schuld bleek, waarop Lie Soen
alias Galo, nadat hij nog een dagvaarding van
deurwaarder had ontvangen, zich tot den ins-
den administrateur wendde, met verzoek een

DENKT
U wel aan ons blad voor
Uw reclame?

POSTZEGELS

van Nederland en Koloniën steeds in iedere hoeveelheid te koop gevraagd. (Eventueel ruil

tegen buitenlandsche zegels. Basis: engrosprizen)

POSTZEGELEXPORT

D. W. BRANTSEN

Frankenstraat 41 - Den Haag - Telef. 53529

zoek in te stellen.

Dit geschiedde door den wedono van Bekasie, doch, aangezien dit onderzoek 's morgens plaats had en de beklagde niet aanwezig was, had deze, vóór zijne arrestatie, nog de gelegenheid de door hem benadeelde personen te vleien of te bedreigen.

De schrijver betreurt het, dat van de vroeger gegeven aanwijzingen zoo weinig notitie is genomen, omdat, wanneer tijdig een onderzoek ware ingesteld, men zonder twijfel meer benadeelden gevonden zou hebben, die thans door den verkoop der sawahs tevreden zijn gesteld.

III. UIT DE CHINEESCHE PERS.**reemdelingen in China.****II (Slot).**

De Westersche Mogendheden beschouwen het Chineesche volk als een zwak volk en voelen den sterken druk, dien zij op dat volk uitoefenen, niet aan.

Doch dat volk is niet dom. Op die ten laste gelegde zwakheid valt niet anders te antwoorden dan dat die druk te zwaar is en dat elke krasse maatregel een krachtigen maatregel van verweer in het leven roept.

De anti-vreemdelingenbeweging in China van 1900 was er het gevolg van.

Zij werd in het jaar 1901 onderdrukt en leidde tot het opleggen van eene geldelijke schadevergoeding van 450 miljoen thail, ¹⁾ terwijl iedere betrokken Mogendheid sedert dien tijd, het recht verkreeg in de vreemde vestigingen, eene militaire troepenmacht te legeren.

Wel is meerdere aaneensluiting russen beide partijen daarvan het gevolg geweest, doch zulk eene verhouding kan op den langen duur ook verzwakken en aanleiding geven tot conflicten, wanneer van de zijde der Westersche Mogendheden onrechtvaardig, onoprecht en oneerlijk tegenover het Chineesche volk wordt opgetreden.

De wijze, waarop de verwickelingen te Shanghai zijn behandeld, hebben het Chineesche volk ten hoogste ontstemd.

Terwijl die zaken toch, krachtens het contract, door den Chineesche rechtbank hadden moeten worden behandeld, is dit geschied door de vereenigde vreemde consuls.

In het jaar 1911, tijdens de revolutie bestond er nog een eigen Chineesche rechtbank, doch die werd opgeheven en sedert dien tijd geen nieuwe ingesteld, niet tegenstaande zoovele malen van Chineesche zijde tegen die opheffing was geprotesteerd.

Doch de Mogendheden bleven ten dezen aanzien onverschillig, met het gevolg dat de Chineezers in hunne verwickelingen de beslissingen van de vreemdelingen hebben te aanvaarden.

Tijdens den grooten oorlog heeft de Japansche Regeering in het jaar 1915, zonder de gevolgen te overzien, aan China een 21-tal verzoeken voorgelegd, die het land in groote moeilijkheden heeft gebracht.

Die verzoeken waren niet gegrond op rechtvaardigheid en zoodanig vernederend voor China, dat zij een gevaar opleverden voor eene toekomstige vriendschappelijke verstandhouding tusschen beide Regeeringen.

De vaderlandsliedende gevoelens der Chineezers, zooals die zich in het jaar 1911 ontplooiden, zijn in den loop der jaren sterker geworden.

De gebeurtenissen te Shanghai, welke door Chinese studenten werden geleid, hebben bewezen, welke liefde zij gevoelen voor hun land.

Hoevelen hunner toch hebben daarbij het leven ingeschoten en hebben zich als zoenoffer laten dienen van de willekeur, waarmede door de vreemdelingen in China wordt opgetreden.

Het zijn niet alleen de Chineezers geweest, die verwickelingen hebben gericht tot de vreemdelingenpolitie over hare ruwe handelingen, doch de vreemdelingen zelf hebben die actie als wreed gestempeld.

Na den grooten oorlog heeft de Chineesche Regeering overeenkomsten gesloten met Duitschland, Sovjetland en Oostenrijk, waarbij het beginsel van behandeling op voet van gelijkheid werd aangenomen.

Bij het Chineesche volk bestaat tegen die contracten niet het minste bezwaar.

De vreemdelingen kunnen in China werken, zonder dat zij op eenigerlei wijze zullen worden bemoeilijkt en het volk zal ze met welwillendheid ontvangen.

Het toekennen van extra-territoriale rechten aan vreemdelingen is, onder die omstandigheden, onrechtvaardig en overbodig.

1) 1 thail is f 3.60 Ned. munt.

„DE LANDBOUWER”

79 Copernicuslaan 79 Tel. 31676 DEN HAAG

UW ADRES voor 1ste kwaliteit Roombater, Kaas en fijne Vleeschwaren.

Geregelde aanvoer versche Geldersche Eieren. Thuisbezorging zonder prijsverhoging. Geen Filialen.

Doch bovendien zijn zij vernederend voor China en schaden zij de belangen der vreemde Mogendheden zelf.

In aanmerking genomen de feiten dat China duizenden jaren de rust in 't land wist te handhaven, op een eeuwenoude beschaving kan wijzen en een der grootste landen met eene vredelievende bevolking is, hoopt de gezant, dat die omstandigheden voor de Westersche Mogendheden aanwijzingen zullen zijn om de toestanden in China breed en diep te overwegen.

Oost- en West-Ind. Literatuur-Overzicht.**Tijdschrift Kon. Ned. Aardr. Genootschap.**

In de Juli-afl. is aan de Indiën een voorname plaats ingeruimd. De hr. J. van Roon wijdt eene beschouwing aan de z.i. stiefmoederlijke behandeling der kartografie van de Zuider- en Ooster-afdeeling van Borneo. Van de Westerafdeeling bestaan al sinds 1886—1895 topografische kaarten, zelfs staat het beschikbare kaartenmateriaal der Z. en O.-afd. achter bij dat van Nieuw-Guinee! — Dr. A. C. Kruijff geeft eene beschrijving (met kaart) van Pakawa, een landstreek in de onderafdeeling Paloe (Midden-Celebes). — Dr. G. Stahel publiceert bijzonderheden (in dagboekvorm) over de in gang zijnde wetenschappelijke expeditie naar het Wilhelminagebergte in Suriname. — De hr. J. Schokkenkamp bespreekt eenige hedendaagsche Nederlandsche schoolatlassen, waaronder de Indische van Van Gelder—Lekkerkerker en van Dumont—Poldermans, welke laatste aan vernietigende critiek wordt onderworpen; „aan het geheele werk is te zien, dat de bewerkers geen flauw idee van kartografie bezitten”.

Verder bevat deze afl. eenige besprekingen van Indische uitgaven, en het literatuur-overzicht van W. G. M.

De Indische Gids.

De Juli-afl. opent met eene bijdrage van den heer H. F. Damsté over land en volk van Bali (zijnde de tekst eener door hem indertijd gehouden voordracht voor studenten van de Nederlandsche Handels Hoogeschool te Rotterdam). — De hoofdredacteur G. Nypels geeft een overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen, voorgevallen gedurende het eerste jaar van den Java-oorlog, van 1825—1830. — Over West-Indische eilanden en belangen een artikel van den hr. S. Kalf, waarin Curaçao, Bonaire en Aruba aan eene beschouwing worden onderworpen. — In zijn rubriek „Indië en de Nederl. Volksverteenwoordiging” behandelt Mr. J. J. van Bolhuis de Surinaamsche en Curaçaosche begrotingsdebatten in de Tweede Kamer.

Overigens de uitnemend verzorgde, bekende rubrieken: Varia, Revue van brochures enz., Buitenland, Koloniale literatuur, Wetenschap, kunst en industrie.

Indië. Geïllustreerd Tijdschrift.

Het fraai geïllustreerde Nr. van 7 Juli heeft den volgenden inhoud. Een en ander uit Java's verre verleden (vervolg), door L. VI. Oude berichten van buitenlanders over den Indischen Archipel. — Het vraagstuk van Java's bevolkingsaanwas, door Prof. Dr. A. W. Nieuwenhuis (vervolg). — Bataviasche markten (in den Compagniestijd), door S. Kalf.

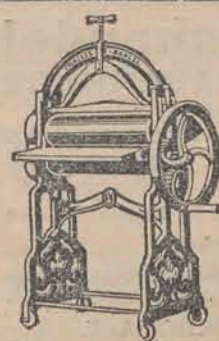
Indisch Tijdschrift van het Recht.

Behalve de in ieder Nr. voorkomende rubriek Jurisprudentie bevat afl. 5 van deel 123 het eerste gedeelte eener belangrijke verhandeling van Mr. J. van Kan: „Uit de geschiedenis onzer codificatie”. Na eene Inleiding bespreekt schr. de in 1830 aan Mr. Hageman gegeven en mislukte opdracht: de invoering van de in het moederland reeds afgekondigde wetboeken voor Ned-Indië voor te bereiden. Vervolgens schetst hij het verdienstelijke werk van Mr. Scholten van Oud-Haarlem, die na Hageman's vertrek de zaak der Indische codificatie ter hand heeft genomen. — Verder is in genoemde afl. opgenomen de tekst eener voordracht van Mr. P. Ch. Groenemeijer, getiteld: „Verruiming van de competentie der residentiegerechten op Java en Madoera”, benevens de op die voordracht gevolgde gedachtenwisseling.

Mededeelingen over het Luchtverkeer.

De steeds actieve vereeniging „Comité Vliegtocht Nederland—Indië” heeft No. 3 harer Mededeelingen over het luchtverkeer in en naar Ned-Indië in druk deen verschijnen en gratis beschikbaar gesteld voor belangstellenden. ¹⁾

1) Aanvragen te richten aan Dr. W. L. Groeneveld Meijer, Hofweg 9 Den Haag.

MANGELS-WRINGERSTAFELMANGELS
GORDIJNSPANNERS**FA J. L. RICHEL AZN**WESTEINDE 224
'S-GRAVENHAGEHet beste adres voor alle Huis-
houdelijke artikelen en IJzerwaren**NIJMEGEN****P. TH. VIS, BANKETBAKKER**

ST. ANNA STRAAT 250 HOEK GROENESTRAAT

NIJMEGEN ·· TELEFOON 950

EERSTE KLAS BANKETBAKKERIJ

Specialiteit in Boterspeculaas

Goed Adverteeren beteekent
grootere omzet;
dus meer winst**ARBEIDSBEURS VOOR
DEN OUD-IND. MILITAIR**

Gevestigd te NIJMEGEN

Oude Varkensmarkt 41-53 Telefoon 1865

Geopend van 9—12 v.m. en van 2—4 uur n.m.
Zaterdag na 12 uur gesloten

Directeur A. VAN BOXTEL

Correspondentschappen in vele plaatsen.

Correspondentschap te

AMSTERDAM, J. van Loggem, Cilliersstraat 30h

DEN HAAG, G. J. L. Verhoeven, Valkenboschk. 34

ROTTERDAM, J. F. Ferwerda, Calandstraat 24b

Telefoon van 9—12 10733

ARNHEM, G. J. Hoetink, Ammastraat 58

X. X. Werkgevers!

Bovengenoemde Beurs stelt zich ten doel Oud-Indische Militairen aan den arbeid te helpen.

Zij is nagenoeg te allen tijde in staat om degelijke Oud-Indische Militairen beschikbaar te stellen voor verschillende betrekkingen, als bijvoorbeeld:

Boekhouder, Kantoorbediende, Concierge, Huisbewaarder, Portier, Fabrieksopzichter en -waker, Jachttopziener, Magazijnmeester, Magazijnknecht, Wissellooper, Ploegbaas, Depôthouder, Huisknecht, Hulpmonteur, Stoker centrale verwarming, Knecht van de apotheek en ander Personeel voor Zieken- en Weeshuizen, waaronder ook gediplomeerde Verplegers, Controleurs en Wakers voor den Nachtveiligheidsdienst, Telegrafisten en Telefonisten, Koks. enz., waaronder geschoold Personeel.

De personen zijn allen vrij van militaire plichten. Gaarne houdt zij zich aanbevolen voor Uwe aanvragen om personeel, zoowel hier te lande als in Ned. Oost- en West-Indië.

ONROESTBAAR STAAL

Tafel-, Dessert- en Fruitmessen worden niet meer aangetaast door azijn, mosterd, fruit, enz. Messenplank onnoodig. Alleen afwassen. Voordeelige prijzen 5043

Het Ideaal voor de Tropen

FAJERIE'S STAALWARENHANDEL

Gevestigd Ao. 1839 Achterom 17, Den Haag Tel. 13602

Alle Staatwaren in de grootste sortering verkrijgbaar

**Brandstoffenhandel
W. DIJK — 's-GRAVENHAGE**

NIEUWE HAVEN TELEPHOON
No. 366 No. 15940*

Bestelkantoor: Thomsonlaan 9, Teleph. 35234

OPSLAGPLAATSEN:
Nieuwe Haven 366 en Station Staatsspoor

Bankiers: DE TWENTSCHE BANK.
POSTCHEQUE- EN GIRODIENST No. 12527
KANTOOR DEN HAAG.

Districtskantoor voor Den Haag en
Omstreken der Staatsmijnen in Limburg

*Aan de Leden
van „Oost en West”*

Het bestaan van het „Koloniaal Weekblad” is, dit behoort geen betoog, een levensbehoefte voor Uw vereniging.

Op twee manieren kunt U het orgaan steunen:

- 1°. door de adverteerders, die Uw weekblad helpen financieren, met Uw inkoop te bevoordeelen en daarbij den naam van het blad te vermelden,
- 2°. door Uw leveranciers aan te sporen in Uw orgaan te adverteeren, of door onzen reiziger bij Uw leveranciers een introductie te verschaffen.

Mogen wij op Uw medewerking in deze rekenen?

DE UITGEEFSTER.

Electrische- en
Stoom-, Wasch- en Strijkinrichting
GEZ. v. D. BOSCH & Co.
Dirk Hoogenraadstr. 168, Scheveningen

**Eigen waterinstallatie
Beslist zacht water**

ZENDT PRIJSCOURANT OP AANVRAAG
Speciaal ingericht voor het wasschen van
GORDIJNEN en FIJNGOED 5221

Verlofgangers,

wanneer U zich in Den Haag en Omstreken vestigt, laat dan Uw wasch behandelen door de

Electrische Wasch- en Strijkinrichting
VAN KUYEREN & HORSTMAN
WINGERDSTRAAT 45 - DEN HAAG 5105

De bijdragen die op Indië betrekking hebben zijn getiteld: De Kamer van Koophandel te Amsterdam en de luchtverbinding met Indië. — Een Indische luchtvaartmaatschappij en het Gouvernement. — De grondorganisatie in Nederlandsch-Indië (beschouwingen van den hr. R. J. Castendijk, luchtvaartingenieur, die als vertegenwoordiger van de Nederl. Vliegtuigenfabriek ruim een jaar in Indië vertoefd heeft).

Algemeen Landbouwweekblad voor Ned.-Indië.

Hoofdzakelijke inhoud van No. 49 (5 Mei '26). Ervaringen met Indigo endecaphylla, door A. Keuchenius. — Java-jute, door J. Kopper. — Associaties in den landbouw in Japan (vervolg). — Rubberbereidingsordonnantie. — Het zaaien van aardappel. — Rubber in Brazilië.

De Indische Mercur.

No. 27 (7 Juli '26). Steun voor geteisterd Sumatra (waarbij de mededeeling dat de firma De Bussy een bedrag van f1000.— heeft geschonken). — Innerlijke kwaliteit van herberide rubber, door W. Spoon. — Onderafd. Cheribon van het Proefstation voor de Java-suikerindustrie (uit het verslag over 1925). — Kultuurberichten. — Kleine mededeelingen. — Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijksche rubrieken. — De aff. Handelsmuseum van het Kol. Instituut geeft een opgaaft van recente literatuur over rubber.

Vragen des Tijds.

Mr. Dr. H. H. A. Gybland Oosterhoff wijdt in de Juli-Aug.-afl. van Vragen des Tijds eene beschouwing aan de staatkundige verhouding tusschen Nederland en Indië. Schr. is volstrekt niet blind voor de feiten van onze vroegere koloniale bewindvoering, doch hij houdt zich overtuigd dat de geschiedenis ons gezag als een zegenrijk en rechtmatig rechtvaardigt. Zou dit gezag wegvallen, dan zou dit zeker zijn ten nadeele van Nederland, doch nog veel meer ten verderve van Indië zelve, voor welks heil de handhaving en de inwerking van dat gezag in de eerste tijden noodzakelijk blijft. „De leuze: Indië voor de Indonesiërs is in hare algemeenheid misleidend, want zij zou alleen zin hebben, indien er één Indië en één Indisch volk bestond.

Vragen van den Dag.

De heer S. Kalf betuigt in de Juli-afl. zijn instemming met de van de Ned.-Ind. Kunstkring te Batavia uitgaande pogingen om daar ter plaatse een schildermuseum te stichten. Het spreekt van zelf dat de schr. in dat voornemens tevens stof vindt om daarbij in toepasselijke historische bijzonderheden te treden; in dat opzicht schijnen zijn altijd smakelijk opgedichte gegevens onuitputtelijk.

Economisch-Statistische Berichten.

Prof. Dr. J. H. Boeke onderwerpt in het Nr. van 7 Juli het nieuwste Indische welvaartsonderzoek — waartoe de hr. Alberda den stoot heeft gegeven — aan eene critische bespreking. De merkwaardige gevolgtrekking van Prof. B. luidt letterlijk: „Men zal het mij wel willen vergunnen tegenover de talrijke conclusies die het rapport stelt er een van mij te plaatsen, die bovendien negatief luidt, te weten: Het nieuwste Indische welvaartsverslag heeft bewezen, dat een op algemeene cijfers en feiten gegrond onderzoek niet in staat is om trent den welvaartsstoestand der bevolking uitspraken te geven.

De Indische Post.

In het Nr. van 29 Mei handelt de bekende rubriek „Onze Meening” over de zgn. „onthullingen” in de Ind. pers over wanbeheer in sommige havenbedrijven. — Verder over het „te drifftig bloed” van den gouverneur der provincie West-Java. — De hr. Van Citters wijdt eene beschouwing aan het wegvraagstuk in Ned.-Indië; z.i. is het gedecentraliseerd houden van de verzorging van dit vraagstuk de eenige goede oplossing om uit de bestaande achterlijke toestanden te geraken. — De hr. D. Hans schrijft uit Den Haag over de jongste Indische begroefingsdebatten in de Tweede Kamer. — De rubriek „Actualiteiten” houdt eene nabetrachting over de veelbesproken provinciale opcenten; de beslissing deze te heffen wordt niet onwettig, maar wel onbillijk genoemd. — Ten slotte o.m. nog een vervolg van het artikel van Dr. E. H. Hermans over de Mijwormziekte.

Oedaya.

De Juli-afl. bevat o.a. Titelplaat: Een relief van den Boroboedoer. — Oost en West, door Noto Soeroto. — De Nederlandsche taal, ingezonden door het Bestuur der Ver. van Ambt. B.B. — Goedkoop succes, inge-

ROTTERDAMSCH LLOYD

Directie: WM. RUYS & ZONEN - ROTTERDAM

Geregelde MAIL- en PASSAGIERSDIENST van ROTTERDAM naar NEDERLANDSCH-INDIË met aansluiting naar alle havens in den IND.-ARCHIPEL

LUXUEUS INGERICHTE MAILBOOTEN, alle voorzien van draadloze telegrafie en onderwater-kioksignalen

zonden door „Indonesisch Nationalist”. — Murs Inayat Khan en het Sufisme, door L. Hoyack. — Nederlandsch Indonesisch Verbond van Jongere Organisaties.

Zendingsperiodieken.

Zendingsstijdschr. „De Opwekker”. '26. Kanttekeningen op de pers, door Dr. H. Kraemer. — Het zendingswerk onder de inheemsche vrouwen en meisjes. II. Zendingsarbeid op Java door vrouwen door Elfriede Krieg. — Het verwerpen van het Evangelie door de Mohammedanen en de redenen daarvoor door E. Schaffer. — In Memoriam Dr. N. Adriani, door Dr. H. Kraemer.

Berichten uit de Heidenwereld. Juli-Aug. '26. Uit het Surinaamsche gemeenteleven. — Paramakkaner-gemeente aan de Marowijne, door Freytag.

De Java-Post, 4 Juni '26. Het Mohammedanisme der Javanen, door J. S.

St. Claverbond. Juli-Aug. '26. Bakda vaansch ondejaar), door J. Schots S. J. — De kleeddracht der Javanen, door Alb. Soegija S. J. (met afb.). — Legenden van den Profet Mohammad (vervolg) door D. Hardjasoewonda S. J. — De legende van Baroe Klinting, door H. Caminada S. J.

Nederlandsch Zendingsblad. Juli. Onze opleidingsschool te Modjowarno. — In memoriam Dr. N. Adriani (met portret). — In memoriam G. Scholten (met portret). — Suriname. Samuel Adalinda (boschneger), door W. Burkhardt.

Indisch Vrijzinnig Weekblad.

Uit den inhoud van No. 16 (1 Juni '26). Verhoor militaire pensioenen van vóór 1920 (overzicht van de geene te dien opzichte tot dusver in de openbare list men werd verricht en tot stand kwam), door A. Militair (tehuis te Bandoeng. — Wat ons te wachten staat (beschouwing over het „heetgebakerde idealisme” van de leden der Indonesische vereeniging).

De Periskoop.

In het Nr. van 5 Juni van dit Surinaamsch weekblad geeft de hr. Fr. Oudschans Dentz, onder het opschrift Mededeelingen over officiersfamilien, levensbijzonderheden van kapitein J. A. Vrolijk, overl. te Paramaribo den 18en Oct. 1823. — Verder bevat hetzelfde Nr. berichten en ander over de bestrijding der muskietenplaag.

In het Nr. van 12 Juni weder een vervolg van Essed's artikelenreeks: „Naar de Tibiti”, zoomede uit de Ind. Verlofganger overgenomen artikel van Oudschans Dentz over Suriname.

Overzicht van de Inlandsche en Maleisch-Chineesche pers. Nr. 22, 29 Mei 1926. (Bureau voor de Volkslectuur en aanverwante aangelegenheden te Weltevreden).

In het voetspoor der vaderen. De stichting van Nieuw Amsterdam en de aankoop van Manhattan (met afb.) door Fr. Oudschans Dentz. (Eigen Haard, 26 Juni '26).

Garoet, door Ch. Dumont (met afb.). (Buiten, 1926, 237).

The history and present state of scientific medical research in the Dutch East Indies, by P. C. Flu. (Konink. Akad. van Wetenschappen. Intern. Circumpacifisch Onderzoek Commissie). (Amsterdam, J. H. de Bussy).

De houtsoorten van Suriname, door Dr. J. Ph. P. Defer. Deel I. Met 23 afbeeldingen, benevens een met 96 reproducties van verschillende houtsoorten (Kon. Vereeniging Koloniaal Instituut. Meded. No. XXV. Afd. Handelsmuseum No. 6). (Amsterdam, J. H. de Bussy).

Beknopt overzicht van eenige Ned.-Indische planten, die giftig zijn of giftige bestanddeelen bevatten door M. Duyster (vervolg). (Pharmaceutisch Tijdschrift voor Ned.-Indië, April en Mei '26).

Sir Stamford Raffles, 1826—1926, door E. Salomon (United Empire, July '26).

Die Kultur des Bengalischen Grases auf Java, von C. Ettling. (Der Tropenpflanzer, Juni '26).

Iets over orang-oetans, door S. Kalf (met ill.). Indische curiosa (Bataksche tooverstaffen). (De Verlofganger, 9 Juli '26).

Notities over Staat en Maatschappij XIV. De toestand van 's Lands financiën. XV. De landbouwvoorlichting en de Inlandsche landbouwer. (De Indische Loodgieter, Mei en 4 Juni '26).

J. VAN BUUREN

APOTHEKER

KANAALWEG 53 :: SCHEVENINGEN

TELEFOON 50105

J. E. VAN VEEN 's-GRAVENHAGE, Tel. 52981
Van Hoornbeekstraat No. 63

**Eerste klas Schoenmakerij
... en Reparatie-Inrichting ...**

Extra bewerking voor ABNORMALE EN GEVOELIGE VOETEN.

vloede naar het buitenland, terwijl in het Rijk zelf het kapitaal benodigd voor de ontwikkeling van een Surinaamsch bedrijfsleven, aanwezig is"....

Om dit bedrijfsleven te bevorderen acht de heer Feber het noodig „dat men het kapitaal met de uiterste welwillendheid, vooral ook onder fiscaal opzicht, tegemoet treedt. En niet enkel met ontboezemingen, dat men het zijn vollen moreelen steun geeft. De begrotingswetgever zou over een dergelijk beleid, mits met overleg gevoerd, gerust kunnen zijn. Immers, het bieden van zoo voordeelige voorwaarden aan het zich interesseerend kapitaal als maar eenigszins mogelijk is en als gevolg daarvan bijvoorbeeld het derven van belastingsbaten gedurende de aanvangsperiode, wil ook zeggen: kweken van stevige belastingobjecten voor de toekomst".

Wordt deze houding aangenomen, dan schijnt den heer Feber de economische toestand van Suriname niet hopeloos toe.

In „De West" van 21 Mei een artikel van den heer Vrieze, voorzitter van de Negro Improvement Association, onder het hoofd „Suriname's achteruitgang een politieke fout". Daarin trof ons onder meer deze uitspraak: „Iedereen wil dokter, onderwijzer of ambtenaar worden". Wordt 't geen tijd, dat men ophoudt met zulke losse, ongemotiveerde beweringen? Men houdt in Suriname niet van statistiek. Maar zou het geen overweging verdienen eenige jaren achtereen na te gaan hoeveel van de kinderen, die jaarlijks de school verlaten inderdaad de studie van dokter of onderwijzer kiezen, of solliciteeren naar een ambtenaarsbaantje? Misschien leeren de cijfers, dat er niets abnormaals in het verschijnsel is. De gemeenschap heeft ook deze menschen noodig en het doet er niet toe uit welken stand zij voortkomen.

In „Het Vaderland" en „De Nieuwe Courant" van 8 Juli een aardige brief uit Suriname over de vele plagen, die het land na de groote droogte teisteren: rupsen, muskieten, mompieren, torren, nachtvinders en ratten; de laatste in de rietvelden. Op de zevende plaag wordt gewacht.

De briefschrijver merkt op, dat men de zaak neemt zooals ze is, men moppert niet en laat zijn genoege er niet door vergallen. De bioscopen zijn vol, een kinderoperette trekt volle zalen. „Typisch is, dat men in goed bezette zalen heel weinig last van muskieten en dergelijke heeft".

Maar Suriname heeft geen entomoloog meer, die de oorzaak van dit verschijnsel zou kunnen opsporen. Uit den brief nog deze opmerking:

„Trots alles neemt de bevolking hier gestadig toe. Terwijl Engelsch-Guyana een deficit heeft, hebben wij hier een flink geboorte-overschot. De kindersterfte mindert steeds en is nog nooit zoo gering geweest als in het afgelopen jaar. Er is echter op hygiënisch gebied nog geweldig veel te doen. Was daarvoor maar wat meer geld beschikbaar. Wij zouden geld kunnen vragen aan de Rockefeller Foundation en deze zou het zeker niet weigeren. Die nuttige instelling verspreidt haar zegeningen over de gansche wereld.

Maar wil Holland dit verdragen? Wil Holland van den arme bedeed worden?
Of komt dit Holland's eer te na?"

In het verslag van de commissie voor de staatsuitgaven over de verslagen van de Alg. Rekenkamer, bedoeld in art. 36 der Surinaamsche en art. 36 der Curaçaosche comptabiliteitswet schrijft de commissie aan de Tweede Kamer o.m.: De Rekenkamer gaf den minister van koloniën in overweging te bevorderen, dat de bepalingen omtrent het genot van weduwen- en weezenpensioenen in de desbetreffende verordeningen van Suriname en Curaçao in overeenstemming worden gebracht met de overeenkomstige regelingen voor Nederland en Nederlandsch-Indië. Blijkens de bij het verslag geplaatste aantekening is de minister omtrent die aangelegenheid in overleg getreden met den gouverneur.

De commissie voor de staatsuitgaven, die het gevoelen der Rekenkamer deelt, spreekt de hoop uit, dat dit overleg zal leiden tot een wijziging van de bovenbedoelde verordeningen in den zin als door dat college in overweging werd gegeven.

Een zeer verdienstelijk Surinamer, de Amsterdamsche oogarts Dr. M. Juda, is den 8en dezer te Hilversum overleden, in den ouderdom van 83 jaren. De overledene heeft niet alleen in zijn jarenlange zeer drukke praktijk,

Haagsche Glazenwasscherij „Duinoord"
Schuytstraat 57 : DEN HAAG : Tel. 34644
FABRIEK VAN JALOUZIEËN, MARQUISEN
EN ROLLUIKEN 5088
Levering van alle soorten Timmerwerk

Additions to our knowledge of the Bornean flora, by E. D. Merrill. (The Philippine Journal of Science, May '26).
Kon. Magnetisch en Meteorol. Observatorium. Jaarverslag 1925. (Woltevreeden, Landsdrukkerij).
Handboek voor Verlofgangers. Vereeniging van Indische verlofgangers. Vijfde uitgave. Met portretten. (Den Haag, Ned.-Ind. Uitgevers-Maatschappij).

Suriname.

Door de redactie van „Handelsberichten" — niet-ambtelijk gedeelte — uitgenoodigd tot het schrijven eener korte beschouwing over de ontwikkeling van Suriname, heeft de heer L. J. M. Feber, oud-lid der Tweede Kamer, daaraan voldaan in het nummer van 24 Juni. Het artikel bevat tal van belangrijke opmerkingen.

„Hoe men er in 't lands vergaderzaal bijvoorbeeld toe is kunnen komen om te zeggen, — aldus de schrijver — dat rustig en bezonnen op den ingeslagen weg moet worden voortgegaan, is ons een raadsel. Immers, met rust en met bezinning dienen zoo spoedig mogelijk andere wegen te worden betreden. Eén weg zijn wij bereids ingeslagen, namelijk die van bezuiniging op de topzware landhuishouding".

De heer Feber meent, dat de opvatting „als zou een gouvernement met het geven van onderwijs tevens de zedelijke verplichting op zich nemen aan alle abiturienten een werkring te bezorgen, aan de overbevolking der Surinaamsche ambtenarij niet geheel vreemd" zijn.

O. d. is dit geheel onjuist. Die opvatting bestaat in Suriname beslist niet, zeker niet bij het jonge geslacht dat in massa de kolonie verlaat om elders een werkring te zoeken. Er is geen enkele grond om aan te nemen, dat het gouvernement overbodige ambtenaren zou hebben aangesteld om aan genoemde opvatting tegemoet te komen. Dat men den toestand der kolonie noemenswaardig zou verbeteren door een aantal ondergeschikte ambtenaren op straat te zetten, is een waan. En de heer Feber ziet in, dat men het hooger, het leidend personeel niet kan inkrimpen. Hij merkt terecht op „dat het land, dankzij zijn geringe zielental, geïsoleerd en op zich zelf aangewezen als het daar ligt, een zoodanige personeele bezuiniging der diensten eischt, dat deze aan alle voor komende vraagstukken het hoofd kunnen bieden. En nu is het jammer, dat de moeilijkheid, de complicatie der vraagstukken als regel niet evenredig is aan den omvang der betrokken gemeenschap. Hetgeen hierop neerkomt, dat bijvoorbeeld de gezondheidsdienst en de rechterlijke macht zullen moeten zijn opgezet volgens nagenoeg eenzelfde schema als vereischt is voor een zeer veel grotere gemeenschap en dat de leiding van dergelijke diensten even geschoold en ervaren en paraat zal moeten wezen als bijvoorbeeld die in Indië. Het laaf zich dan ook aanzien, dat de bezuiniging hier niet zal kunnen worden gevonden in een ingrijpende wijziging van het constructieschema der diensten, noch in een vermindering van de kwaliteit der leiding, maar in uitdunning van het lagere, met niet meer dan uitvoerende werkzaamheden belaste personeel".

Behoudens die „uitdunning" welke wij, als gezegd, van zeer ondergeschikt belang achten, zijn wij het met deze beschouwing van den heer Feber geheel eens. Wij gaan zelfs een stap verder en meenen dat het belang van moederland en kolonie eischt, dat er nog meer leidende personen en wel eerste krachten worden aangesteld. Het is opmerkelijk, dat de heer de Cock Buning, op wiens artikelen in de N.R.Ct. wij terugkomen, er op wijst, dat het van belang zou zijn een bekwaam irrigatie-ingenieur uit te zenden om het irrigatie-vraagstuk in studie te nemen.

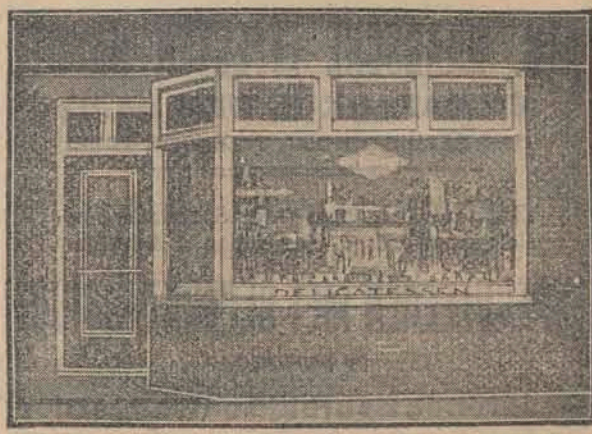
In een land dat geheel met bosch bedekt is heeft men den houtvester weggelaten. Een entomoloog is er ook niet meer. Dat zich blindstaren op de bezuiniging heeft reeds meer kwaad gesticht dan menigen vermoedt. Het heeft de aandacht afgeleid van maatregelen die werkelijk bevordering van de economische herleving kunnen geven. En zonder die opleving zal het sukkelen blijven, en zeer men ook versobert.

Op de hiervolgende opmerking van den heer Feber zij de aandacht gevestigd:
„En voorts — van tweeën één: of grootbedrijven hebben goede kansen in Suriname, of ze hebben die niet. In het eerste (bedoeld is: tweede) geval zal men het nederlandsch kapitaal zoo min trekken als het binnenlandsch; in het tweede (bedoeld is: eerste) geval zou het een zeer zonderlinge toestand zijn, wanneer het Surinaamsch gewin uit het Rijk der Nederlanden af-

**KOEK, BANKET, CHOCOLADE
EN SUIKERWERKEN
W. TEMPELMAN**
FAHRENHEITSTR. 417 - DEN HAAG
SPECIALITEIT IN GEVULDE KOEKJES 5188

UW ADRES
VOOR
Gedistilleerd en Gebottelde Wijnen
IS 5183
Firma Wed. J. C. VAN DEN BERG & Co.
JACOB VAN CAMPENPLEIN 12
DEN HAAG - TELEF. 35212
FILIAAL: ASTERSTRAAT 107
-- TELEFOON 36308 --

N.V. „DE GASTRONOOM"
Comestibles en Kruidenierswaren tegen concurrerende prijzen

Goudsbloemlaan 112 - DEN HAAG - Telefoon 32486

Dr. RABINDRANATH TAGORE
Het Centrum der Indische
Cultuur
PRIJS f 0.60 S
N.V. „ADI-POESTAKA" - 'S-GRAVENHAGE

BURGERS' FOTOHANDEL
STEENSTRAAT 84 . . . ARNHEM.
EN GROS EN DETAIL
Tropencamera's, 9 x 12, dubbelbodern uittrek, voor platen en filmpacks, hoogfijn gepolijst, zwaar koper beslag, geel leder balg, koperen chassis in étui, dubbel anastigmat, f: 4.5 in compur ad f 85.- per stuk.
Prima metalen Tropencamera's, 9 x 12, dubbel bodern uittrek, voor platen en filmpacks, dubbel anastigmat, f: 5.4 met 3 chassis in étui ad f 45.- per stuk.
Metalen Tropencamera's, 9 x 12, tandradinstelling E. R. applanat f: 7.2 ad f 17.50 per stuk.
Prima Klappcamera's, 9 x 12, met 2 chassis, applanat f: 8 ad f 9.75 per stuk.
Filmpack Chassis, 9 x 12, ad f 1.60 per stuk.
Cassetten, 9 x 12, ad 55 cts. per stuk.
Automatische Ontspanner voor moment ad f 3.25 p. st.
Automatische Ontspanner voor tijd en moment f 6.- p. st.
Metaal Stativen, 4-deelig, f 3.50 per stuk, 5-deelig f 4.50 per stuk, 7-deelig f 5.75 per stuk. alle prima koper.
Ledertasschen, 9 x 12, krokodilpersing, fluweel gevoerd, ad f 5.25 per stuk.
Verder **AGFA Filmpaks** en **Rollifilms**, etc.
Conditie: 1/2 bij bestelling, 1/2 onder rembours.
Verpakking 3 pCt. der factuurwaarde.
Bij Engrosafname reductie. 5078

Reparatie-Inrichting N. B. M. WEIERS
Nic. Tulpstraat 63 Den Haag
ALLE VOORKOMENDE REPARATIES
TEGEN ONDERSTAANDE PRIJZEN: 5031
H. Zol. en Hakk. f 2.25 | D. Zol. en Hakk. f 1.50
Heeren Zolen. . . f 1.50 | Dames Zolen . . . f 1.10
Heeren Hakken . f 0.75 | Dames Hakken. . f 0.40
Kinderwerk naargrootte | Gen. werk f 0.50 hooger
63 NICOLAAS TULPSTRAAT 63

NEDERLANDSCHE HANDEL - MAATSCHAPPIJ

Gestort Kapitaal / 80,000,000.-
Statutaire Reserve - 21,117,340.-
Buitengewone Reserve - 22,660,000.-

Hoofdkantoor: AMSTERDAM.

Agentschappen te ROTTERDAM en 's-GRAVENHAGE.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
Straits-Settlements, Britsch-Indië, China en Japan.

In- en Verkoop van Wissels en Telegrafische Transferten

Incasseeeringen en Financieringen.

Schriftelijke en Telegrafische Credieten.

Reiscredietbrieven.

Deposito's.

Rekeningen-Courant.

5024

Administratie van Effecten en alle andere Bankzaken

ALG. HAAGSCHE EFFECTEN HANDEL

EMMAPARK 11, DEN HAAG
Hoek BEZUIDENHOUT, TELEFOON 72821

Gratis adviezen betreffende Speculatieve en
Beleggingsfondsen Toezending v. Brochure:

"SPECULEEREN MET BEPERKT RISICO"

op aanvraag.

Gedurende Beurstdtijd ontvangst der
Koersen van de Amsterdamsche
Beurs per RADIO.

5328

DE BAS & Co., Bankiers
HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

5021 BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

:: Safe-Inrichting ::

Berijdt
Gazelle
Geen beter Hollandsch rijwiel
J.F. VROLIJK ZOUTMANSTR. 10^A
TEL. 34725
'S-GRAVENHAGE.

VERLOFGANGERS

wanneer U zich in Den Haag vestigt
vraagt dan eens prijsopgaaf voor **ALLE**
Electrische Artikelen aan bij: 5083

K. C. CREMER Willem de Zwijgerlaan Den Haag
Telefoon 54325

ONDERLINGE LEVENSVZERZEKERING VAN EIGEN HULP

Hoofdkantoor: 's-GRAVENHAGE, Kortenaerkade 3.

Bijkantoor: BATAVIA, Voorrij Zult

Gunstige Tarieven en Verzekeringsvoorwaarden.

Vraagt deze tarieven en gij zult Uwe levensverzekering sluiten bij de **O. L. V. E.**

maar ook op velerlei ander gebied zich verdienstelijk
gemaakt.

Indertijd erkende de Regeering zijne verdiensten door
hem te benoemen tot Ridder in de Orde van den Neder-
landschen Leeuw.

Curaçao.

Watervoorziening.

Ook de, langzamerhand als uitnemend deskundige
in Curaçaosche zaken bekend geworden, briefschrijver
in de *Nieuwe Rot. Ct.* heeft zijn gevoelen over het plan
Molengraaff bekend gemaakt.

In een eerste artikel toont de schrijver aan, dat het
niet gaat om tegenover elkaar staande theorieën, die
van Ir. Molengraaff en die van den Kolonialen Raad,
maar om de tegenstelling theorie en praktijk.

„De conclusie nu, waartoe Ir. Molengraaff gekomen
is, dat de bronnen van Hato genoegzaam als drinkwater
bruikbaar water opleveren om zelfs in de droogste
perioden aan de stadsbehoefte te voldoen, is in fla-
granten strijd met de feiten.

Wat het rendement der bronnen betreft, kan toch
een ieder, die met den toestand op Hato bekend is en
de bronnen tijdens droge perioden bezocht heeft, op
grond van eigen waarneming en bevinding verklaren,
dat naar gelang de droogte aanhoudt de productie
daarvan gestadig afneemt en dat het zulks meermalen
is voorgekomen, dat zij maandenlang zoo goed als
drooggelegen hebben — immers niet meer dan uit een
oogpunt van stadsvoorziening onbeduidende hoeveel-
heid van 60—80 „boco's" (15—20 ton) water per dag
opleverden.”

Reeds is gebleken, dat de productie der bronnen van
Hato na slechts een enkel jaar van droogte reeds 50
ton per dag minder opleverden dan de hoeveelheid van
260 ton, waarop de minimumbehoefte der stad zijn be-
rekend. Uit deze door zijn eigen deskundige waargeno-
men feiten schijnt het Koloniaal bestuur nog geen enkele
consequentie te kunnen of te willen trekken.

„De Gouverneur wijdt geheele pagina's aan zijn Me-
morie van Antwoord aan de bestrijding der opmerkin-
gen ten aanzien van de al of niet geschiktheid van het
putwater als drinkwater voor de bevolking, maar aan
het groote gevaar, dat er bij de uitvoering van het plan
Molengraaff in de eerste de beste droge periode van
eenigszins langen duur geen water meer ter voorzie-
ning van de stad aanwezig zal zijn, wordt zoo goed als
geen aandacht geschonken.”

In het blad van 19 Juni 1926 Av. wordt de finan-
cieele kant der zaak onder de oogen gezien. De schrij-
ver staat ook hier aan de zijde van den Kolonialen
Raad:

„Wij hebben hier te doen met eene onderneming —
men noeme het gerust een experiment — waarvan
haast niemand op Curaçao eenig gunstig resultaat ver-
wacht; waarvan de over- en overgroote meerderheid
der bevolking de volslagen mislukking voorspelt. Voor
eene proefneming, waaraan, in het gunstige geval, een
zeer groot risico verbonden is.

Het is begrijpelijk, dat de raad dat risico niet voor
rekening van Curaçao wenscht te nemen; dat hij de
verantwoordelijkheid niet aandurft de Curaçaosche be-
grooting voor een reeks van jaren te bezwaren met
de lasten van rente en aflossing van een — naar ieders
verwachting: improductief — kapitaal.”

Hieraan worden echter enkele opmerkingen van
financieele politiek toegevoegd, waarop wij misschien
later terugkomen. Aan het slot lezen wij nog:

„Bovenstaand artikel was reeds geschreven, toen
mij het voorrecht te beurt viel van een onderhoud met
een bij uitstek deskundige, een erkende autoriteit op
het gebied der hydrologie. Ook bedoelde deskundige
bleek van oordeel, dat een nader onderzoek, maar dan
door een erkend hydroloog in te stellen, ten dringende-
ste noodig is. Zijn raad zou wezen in deze zaak het
advies in te winnen van de wis- en natuurkundige
afdeeling van de Kon. Akademie van Wetenschappen.”

Rekening Curaçao.

In het verslag van de Commissie voor de Staats-
uitgaven over de verslagen van de Alg. Rekenkamer,
bedoeld in art. 36 der Curaçaosche Comptabiliteits-
wet schrijft de commissie aan de Tweede Kamer o.m.:

De Rekenkamer gaf den minister van koloniën in
overweging, te bevorderen, dat de bepalingen omtrent
het genot van weduwen- en weezenpensioenen in de
desbetreffende verordeningen van Curaçao in over-
eenstemming worden gebracht met de overeenkomstige
regelingen voor Nederland en Nederlandsch-Indië.

Blijkens de bij het verslag geplaatste aantekening
de minister omtrent die aangelegenheid in overleg
treden met den gouverneur.

De commissie voor de Staatsuitgaven, die het
voelen der Rekenkamer deelt, spreekt de hoop
dat dit overleg zal leiden tot een wijziging van de
venbedoelde verordeningen in den zin als door
college in overweging werd gegeven.

In het verslag wordt melding gemaakt van een
ling betreffende kosteloze tandheelkundige behan-
ling aan gezinsleden van het politiecorps aldaar.
Rekenkamer vestigde er de aandacht op, dat een
gelijk voorrecht ten aanzien van gezinsleden van
tenaren bij de diensten van het Rijk en van Surinam
niet werd verleend, en zij gaf den minister in
weging, dit voorrecht voor Curaçao in te trekken
de regeling te beperken tot de ambtenaren zelf, of
hankelijk van de reorganisatie van de politie, die
licht nog geruimen tijd in beslag zal nemen.

Ook naar de meening der commissie voor de
uitgaven zou intrekking van dit voorrecht onafhank-
van genoemde reorganisatie kunnen geschieden.

De voorzitter van den Kolonialen Raad.

In Den Haag is aangekomen de heer Ed. S. B.
berg, notaris, voorzitter van den Kolonialen Raad.
Zijn aanwezigheid biedt den Minister van Koloniën
een goede gelegenheid, om zich over alle belang-
zaken, die zich thans in Curaçao voordoen, en in
eerste plaats die, waarin Gouverneur en Kolonialen
Raad van meening verschillen, door den besten
kundige te doen voorlichten.

W. B. Menkman.

Naar wij vernemen is het bericht, dat wij verle-
week aan de „Amigoe" ontleenden, in zoover niet
waarheid, dat de heer Menkman niet aan het
van het kantoor „Vrachtmail" is geplaatst. De
Menkman heeft den dienst der K. N. I. M. verlaten.

Geschiedkundige sprokkelingen.

Generaal Verveer.

In verband met het opstel in het laatste nummer
„De West-Indische Gids" over *Inter-oceaanische*
binding vóór 100 jaar., geven wij dit bericht uit
„Sur. Cri." van 28 Juni 1828:

„De Engelsche Kouranten melden, dat de
van den Generaal Majoor Verveer ten doel had
niet het Columbiaasche gouvernement, het doo-
ven van het kanaal op de landengte van Panama
constateeren. Dit oogmerk is bereikt. Het Neder-
sch gouvernement mag aldaar een kanaal graven
het tol regt voor zich heffen.

Een particulieren brief uit Amsterdam maakt ten
hiervan melding; waarbij nog gevoegd wordt, dat
negotiatie in verband zou staan met de vestingwe-
en de vrije haven van Curaçao; dat men veel
heeft met dit eiland, en dat door deszelfs ligging
regt geschikt is tot een stapelplaats voor den han-
van de Zuid Zee, aangezien geene groote schepen
het te gravene kanaal zullen kunnen varen; dat de
deren van Europa alhier in groote vaartuigen zoo
aangebragt en van hier naar de havens in de Zuid
in kleinere schepen en schoeners vervoerd wor-
welken de producten van die plaatsen, in deze
voor de Europeesche vaarders zullen aanvoeren.

De uitzigten voor dit eiland zijn schoon, moge
wel gelukken!”

Uit den Verren Vreemde.

Hindoe-Mahomedaansche tegenstellingen in Britsch-Indië.

Als wij in deze rubriek geruimen tijd geen gewag
ben gemaakt van relletjes tusschen Hindoes en Moho-
danen in Britsch-Indië, was dit niet omdat daar pa-
vrede ingetreden is. Integendeel zelfs; maar de treur-
verschijnselen van tweedracht, haat en nijd nemen
hun herhaling niet zoo veel afwisseling aan dat
uiting op zich zelf de aandacht vermag te boeien. In
tegenwoordige vervallen zij echter in nooit gek-
uitersten.

„Gaaf nu al sedert een 4 tal maanden voort met
tjes met vele dooden, gewonden, arrestaties die al
duizendtallen loopen, en met dit al — geen verbeter-
Om de eigenlijke ontmoetingen tusschen Hindoes
Mohamedanen heen, spelen zich dan nog tooneelen
die er uitvloeisels of gevolgen van zijn. Zoo veroorde-

Fa. J. J. TAVERNE

Spekslagerij Vleeschhouwerij

Fijne Worst- en Vleeschwaren

Donkersteeg 17 LEIDEN Telefoon 11

OPGERICHT 1731

Levert prima kwal. Rund-, Kalfs- en Varkensvlees
tegen billijken prijs.

Wanneer U zich in DEN HAAG vestigt
laat dan Uw Koffers, Reisaankleding
vakkundig nazien en repareren bij
WILH. TOONEN - DEN HAAG
3 GOUDSBLOEMLAAN t/o Postk. - TEL. 36361
Speciaalhuis in alle soorten Hondenartikelen,
Hondenbrood, Geneesmiddelen. 5198

Fa. v. ASMA VAN DONGEN
Lood-, Zink- en Sanitaire Werken
TOONKAMER 5114
EDISONSTR. 142, TEL. 33314
DEN HAAG

Tehuis voor Kinderen
Frankenstraat 49 - Den Haag - Tel. 51935
Enkele kinderen worden in
den familiekring opgenomen
Dr. Th. en I. VERPLOEGH CHASSÉ

de rechter te Calcutta den 20sten Mei Sheik Jillo en Kasim ieder tot 8 jaar en 12 medeplichtigen tot 4 jaar gevangenisstraf, die zich tijdens een der relletjes aan de postwagens en geleide vergrepen hadden, waarbij de koetsier gedood werd. Dit als voorbeeld van toekomstige omstandigheden, die de zaak waar 't om gaat, in wisselwerking, nog weer meer verwickelen.

De zaak waar 't om gaat is het onverzochte in de tegenstellingen tusschen Hindoe en Mohamedaan, zooals deze zich in Britsch-Indië uiteten. Leiders, beiderzijds, treden in meetings op. In hun verklaringen is veelal in tweërlei opzicht overeenstemming te vinden. Zij zetten voorop, dat Britsch-Indië in snel tempo tot zelfstandigheid, of althans tot volledig zelfbestuur onder Britsche vlag, moet komen. En zij verklaren, dat hun eigen groep een vredelievende verstandhouding met de andere wenscht, maar dat het aan de andere — beiderzijds aan de andere — te wijten is, als men niet tot vreedzaam samengaan kan komen. Bij onbevooroordeeld waarnemen, komt men door dit weinige al tot een conclusie, die juist het tegenovergestelde aangeeft, namelijk dat Britsch-Indië nog niet rijp is om aan zich zelf overgeleiden te worden, en dat geen der beide twistende groepen de concessies wil doen, noodig om vreedzaam samenleven mogelijk te maken. Ligt dus in datgeen waarover beiderzijds overeenstemming lijkt te bestaan al eenszins eendracht opgesloten, wanneer men de leiders hun inzichten over theorie en praktijk verder hoort uiteenzetten, gaat men eerst goed beseffen hoe fel de tweedracht woedt.

Waar zij om „swaraj“, staatkundige zelfstandigheid vragen, een kwestie, die buiten de godsdienstoneenigheid zou kunnen blijven, verstaan zij hierdoor al eenszins hetzelfde. De een zet voorop dat geestelijke zelfstandigheid hoofdzaak moet zijn. Een ander acht deze niet te bereiken, maar ook niet van daadwerkelijk belang. Deze vraagt een staatkundige zelfstandigheid, onafhankelijk van vreemde voorschriften en controle als hoofdeisch. Maar onder de voorstanders van deze opvatting zijn er weer, die een goede uitkomst verwachten van overreding, door deelneming aan en inmenging in het bestuur, door co-operation en door geleidelijk, doch al sneller tempo, eigen invloed inplaats van dien van den overheerscher te doen gelden, terwijl anderen daaruit alleen van non-co-operation heil verwachten. Ook deze laatste zijn het echter over den te volgen weg niet eens. Non-co-operation als ver doorgevoerd middel verzet heeft een schijn van succes gehad; in de weg echter, in tegenstelling met hetgeen Gandhi voorspelde, een zeer lange zijn, daarom pleiten de verzoeken van de daad voor een non-co-operation met revolutionaire middelen. Zoo gaan tegenstellingen in het Hindoe-, zoowel als in het Mohamedaansche kamp tegenover elkander in. Deze kampen staan in hun geheel weer overtuigd fel tegenover elkander.

Onder de leiders zijn er die beweren, dat men 't wel niet elkander eens zou worden, als het volk zelf de regering maar in handen had. Het vreemde bestuur ontbreekt de beschuldiging niet, dat hierbij aan het overdeel en heersch' mag worden gedacht.

Doch zoo vaak als een poging wordt beproefd om Hindoe en Mohamedaan nader tot elkander te brengen, slaagt zulks niet alleen op mislukking uit, maar gaat het uit elkander in verergerde verbitterde stemming. Men is in de treurige gebeurtenissen, die vooraf waren gegaan, reden gevonden tot wederkerige verwijten, door de mislukte poging ten goede zijn weer nieuwe vijandige uitingen aan de vroegere toegevoegd. Zoo is 't waar diegenen optreden, die van toenadering heil verwachten.

De felsten vragen echter niet om verzoening. Waar zij in besturen van organisaties, in commissies, in verenigingen zouden moeten samen werken met leden, die anderen godsdienst belijden, gaan zij hatelijker en onverzochter tegen elkander in dan ooit Galliër en Germania zulks hebben kunnen doen.

In de pers gaan partijen elkaar te lijf. Hebben er reeds welles plaats en volgen dan maatregelen van rechts- of linkswege, a.d.z. veroordeeling tot gevangenisstraf, sluiting van zaken of van markten, verbod van dragen van wapens, beperking van bewegingsvrijheid, verbod van uitgave van een blad, enz., dan brengen beschuldigingen los van partijdigheid, dan worden verdieningen benut om weer op nieuw kwaad te zetten.

De Hindoes houden ceremonies in hun tempels, processies op straat, optochten bij huwelijken, enz., waarvoor muziek een groote rol speelt. De Mohamedanen hebben er zich toe gezet, daarin iets te zoeken dat hun aan-

stoot kan geven of hun, bij de uitoefening van hun godsdienstverplichtingen, bij bijeenkomsten of voor hun schoelen, hinderlijk kan zijn. Het rund is voor de Hindoe een geheiligd dier. De Mohamedaan slacht niet alleen het rund voor zijn feesten, maar voert 't op opvallende wijze ter slachting. Ook heeft hij vertooningen op straat. Dat geeft den Hindoe gemakkelijk te vinden aanleiding tot ergernis. Zooals steeds en overal, gaat 't van kwaad tot erger. De eerst in 't openbaar gegeven reden tot aanstoot en op straat hierdoor ontstane relletjes, zijn ook voortgezet in daden van personen tegen personen. Dan werd in winkels en magazijnen binnengedrongen, vernield, geplunderd en verbrand. Ook werd dit toegepast ten opzichte van enkele personen, die in hun eigen woning gemolesteerd werden. Zoowel in steden als in dorpen. Mahomedanen drongen, soms zelfs zonder dat hiervoor een bepaalde aanleiding kon worden opgegeven, een woning van een Hindoe binnen om den huistempel en andere symbolen te vernielen. Elk gebeuren lokt een wederdaad uit. 't Spreekt van zelf, dat verdachte persoonlijkheden, oude bekenden van de politie en anarchisten, een handje meehelpen om de verwarring te bevorderen. De politie, waar noodig versterkt door soldaten, treedt vaak flink op, afdelingen worden naar dorpen gezonden waar plaatselijk de politie niet sterk genoeg is, soms komen cavalerie en gepantserde auto's er bij te pas. Meermalen slaagt de openbare macht er spoedig in de rust te herstellen, maar meermalen lukt dit niet vóódat offers gevallen zijn, ook wel bij de politie.

't Is sedert begin April tot formeele aanvallen op tempels en moskeeën gekomen, in een mate zooals de geschiedenis van Britsch-Indië dit tot heden niet gekend heeft. Bij een der relletjes in Calcutta waren alleen al 45 dooden en 560 gewonden te vermelden. 't Aantal branden liep in de honderdtallen.

Geeft de orde-verzekering in gewone dagen al beslommering genoeg, elk te houden feest baart nog bijzondere zorgen. Zoo waren door het geheele land voorzieningen getroffen in verband met het op 24 Juni te houden Moslimsche Bakr-Id feest, waarbij koeien geslacht moesten worden. Dit heeft niet kunnen voorkomen, dat er bloedig is gevochten. En nog steeds komen weer mededeelingen over nieuwe botsingen. Zoo lezen wij als telegram van 9 Juli:

Ernstige godsdienstige onlusten zijn te Pabna, op 320 K.M. van Calcutta, voorgevallen. De Muzelmannen daar bestookten met stokken en stenen een ommegang van de Hindoes, die door de straten trok. Daardoor werden plunderingen uitgelokt. De winkels werden gesloten. De onlusten sloegen over op naburige dorpen, waar de Muzelmannen winkels en huizen van Hindoes geplunderd moeten hebben. Er zijn troepen ontboden om de orde te herstellen. Bereden politie is te Pabna aangekomen. In sommige dorpen omsingelden Muzelmannen de politie om hun in hechtenis genomen geloofsgenooten te bevrijden. De politie vuurde en kwetste verscheidene betoogers. De Hindoesche vrouwen zijn door een paniek bevangen. Zij nemen de vlucht uit vrees voor molestatie. Een telegram van den 12en maakt melding ervan, dat in een plaats, gelegen op 9 K.M. van Calcutta, vijftien Hindoes gewond zijn. De Hindoes droegen een afgod in een ommegang rond, toen de Mohamedanen uit een moskee kwamen stormen en hen aanvielen. De politie uit Calcutta was er spoedig bij, om de orde te herstellen.

Symbolen.

Een enkel baldadig schot heeft Elliot, den koeien mecanicien van Cobham, het leven gekost. Maar de vlucht Londen-Melbourne is hierdoor slechts vertraagd. Als dit blad verschijnt, is Cobham vermoedelijk weer uit Barra verder gevlogen. In sergeant Ward van 't Indische leger heeft hij een monteur gevonden. De vlucht Engeland-Australië wordt, heen en weer, volbracht. Nederland denkt niet aan de beteekenis van: Tusschen Londen en Melbourne ligt de vlucht naar Java (zie deze rubriek Kol. Wkbl. 8 Juli).

Een Amerikaansch professor, Dr. Stirling, vliegt momenteel met een Amerikaansch vliegtuig boven Nederlandsch Nieuw-Guinea.

De Fokker F VII, met welke van der Hoop en de zijnen den vliegtocht Holland-Indië volbrachten, is te pletter en uiteen geslagen, in lokaaldienst, even buiten Nederlands grens.

Symbolen.

WEGENS VERTREK NAAR BUITENLAND
**ALGEHEELE
UITVERKOOP**
DER NIEUWSTE MODELLEN 5243
— VAN DIT SEIZOEN —
VER BENEDEN INKOOPSPRIJS
„FAVORITE”
ROBES —:— LINGERIES
50 NOORDEINDE BOVENHUIS

**BRIEVENBUS -
PRULLEMAND**

Dit is vaak de weg, die uw reclamedrukwerk aflegt, terwijl het moet zijn:

**BRIEVENBUS-
HUISKAMER
OF KANTOOR**

Tegenwoordig vindt men zóóveel drukwerk in de bus, dat het aankijken niet waard is, dat telkens het heele zaakje dadelijk weggegooid wordt. Uw drukkosten, bezorgloon of porto, alles is dan óók weggegooid!

Waarom dan geen reclamedrukwerk rondgezonden, dat door zijn aantrekkelijkheid opvalt, gelezen en vooral: bewaard wordt? Zulk drukwerk krijgt U niet van knoeidrukkerijtjes en evenmin van Multiplicators, doch wel van de

N.V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
NOBELSTRAAT 20 * DEN HAAG

UTRECHT.

GEBR. GERLACH
VOORSTRAAT 51 TELEF. 3475
5065 hoek Jansveld
UTRECHT
Dames- en Heeren-Kleermakers
Uniformwerkers
Uitrustingen
voor Oost- en West-Indië

Apotheek M. L. ADAMA
Bezuidenhout 111 - DEN HAAG - Telef. 70366
Allopathische en Homoeopathische Geneesmiddelen
Verbandstoffen en Ziekenverplegingsartikelen.
MINERALE WATEREN 5143
Binnen- en Buitenlandsche
Verpakte Geneesmiddelen

CASSA MARIS

Bedden- en Meubelmagazijn
NEPTUNUSSTRAAT 76-78
DEN HAAG 5193

Vakkundig Reparatie-Atelier

voor Stoffeederij,
Bedden, Matrassen en Markiezen

MEVR. D. M. VON LÜTZOW-BOUSCHE

PIANO-LEERARES

Onderwijs- en Solo-Diploma's van het Kon.
Conservatorium voor Muziek te 's-Gravenhage

THOMSONPLEIN 28 -- DEN HAAG
TELEFOON 31342 5268

WARMWATER

Gratis G.E.B. warmwater-installatie

INLICHTINGEN:

M. A. VROLIJK

Thomsonlaan 41 Telef. 35618
'S- GRAVENHAGE

Alle voorkomende reparatiën
tegen concurrerende prijzen. 5169

HERMAN MIDDENDORP

HET ZWARTE VENSTER

MET BANDVERSIERING VAN JOH. L. TER VEER.

Ingenaaid f 3.25, gebonden f 4.50.

".... Middendorp heeft den waren toon getroffen. Nergens hindert ons een valsch geluid. Hij is noch sentimenteel, noch stoort ons een te realistische uitweiding of noodeloze mooi-schrijverij."

Frits Lapidoth in *De Nieuwe Courant*.

".... Hoe dan ook, dit boek van Herman Middendorp is moeilijk te vergelijken met de hedendaagsche literaire verschijningen. Het is geen psychologische roman, gelukkig niet, en het is, wat zuiverheid van geest betreft, bijna niet aan te nemen als een schepping van dezen tijd."

Johan Koning in *De Indische Courant*.

Uitgave v. d. N.V. „ADI POESTAKA”, Den Haag

GEOPEND

MAISON VERBAAN
MODERNE DAMESKAPALON
MASSAGE - MANICURE - PEDICURE 5233

PR. MAURITSPLEIN 21 - DEN HAAG

Drogisterij „De Korenbloem”

WED. G. BOLAND

Lijsterbesplein 1 - Den Haag - Tel. 35514

is Uw beste adres voor Spécialité's, Parfumeriën, Toilet-artikelen, Gummi, Bed-, Wagen- en Wiegzeilen, Badmutsen

Babyweegschalen, Ondersteken, Windkussens te huur

Ruim gesorteerd in Yardley-artikelen. Wijn-Depôt

Stofzuiger „Electrolux” te huur à 25 ct per uur, 8 uur f 1.50

Thuisbezorgen zonder prijsverhooging. 5040

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

Op initiatief van den Heer M. v. Wijhe Ezn., locoburgemeester alhier, is op Donderdagavond 8 Juli ten gemeentehuize een comité gevormd, om gelden in te zamelen voor de slachtoffers der Sumatra-ramp, bestaande uit de Heeren: Mr. W. Roosmale Nypveu, voorzitter; Gosker, wethouder, secretaris; K. H. Korff, penningmeester; verder bestuursleden en leden van de afd. Apeldoorn der Vereniging Oost en West en eenige andere dames en heeren.

De inzameling zal plaats hebben op Dinsdag 13 dezer.

De Secretaris der afdeling,

J. C. BAARS.

Apeldoorn, 10 Juli '26.

Mededeelingen.

Van het Dagelijksch Bestuur.

De Secretaris-Penningmeester der Vereniging is van 12 Juli af tot het einde der maand afwezig.

De heer W. A. Uiterwijk, Javastraat 32, Nijmegen, stelt zich beschikbaar — in verband met de Ramp-Sumatra — tot het houden van een voordracht met ± 250 lichtbeelden over een 8-daagsche reis door Sumatra's Westkust.

Van het Max-Havelaarfonds:

JAARVERSLAG OVER 1925.

Zooals reeds in het vorige jaarverslag werd aangegeven heeft het Max Havelaarfonds in 1925 voor het eerst geen subsidie van de Regeering ontvangen.

Waren dus reeds uit dien hoofde de inkomsten in 1925 f 600.— minder dan die in 1924, ook het bedrag der vaste contributiën daalde van f 542.— tot f 494.50 in 1925.

Daarentegen kan met blijdschap vermeld worden dat ons Fonds kort na het verschijnen van het jaarverslag over 1924 verrast werd met eene gift van f 100.—.

Ten behoeve van een tweetal pupillen werd in het verslagjaar een gezamenlijk bedrag van f 2.320.— uitgegeven.

Daarenboven werd ten behoeve van een tweetal oud-pupillen tijdelijk een bedrag van f 251.08 voorgeschooten.

Op verleende voorschotten werd terugontvangen f 448.12.

Mutatiestaat van 23 Juni tot 14 Juli.

Nieuwe Leden:

Geïntroduceerd door:

- A. D. P. V. van Löben Sels, Lid van Gedeputeerde Staten, Nieuwe Plein 33. f 5.—
- Mevrouw P. H. Soesman-le Nobel, Arnhem, Velperweg 27. f 5.—
- J. Snijders, Directeur Kon. Fabriek W. J. Stokvis en Zoon, Arnhem, Sweerts de Landasstraat 60. f 5.—
- Mr. J. G. Wurfbain, Advocaat, Heuven, Wörth-Rheden. f 5.—
- F. Wind, Directeur van het Nederlandsch Technicum P.B.n.a., Arnhem, Boulevard Heuvelink. f 5.—
- Dr. M. van Leeuwen, Leraar Gymnasium, Arnhem, Apeldoornsche Weg 148.
- J. G. A. van Hogerlinden, Hoofdeonnie Gemeente-Secretarie, Arnhem, Nieuwstraat 47. f 5.—
- N. Th. Hillen, Apotheker, Arnhem, Ernst Casimirlaan 58. f 5.—
- A. M. Cornelissen, Arnhem, Steenstraat 83c. f 5.—
- G. Berends, Boekdrukker, Arnhem, Bovenbergstraat 11. f 5.—
- M. van den Brand, Onderwijzer, Arnhem, Pontanuslaan 83. f 5.—
- Daan Keppel Hesselink, Wijnhandelaar, Arnhem, Eusebiusplein 2. f 5.—
- N. V. Heussen's Gloeilampenfabriek, Arnhem, Moienbeekstraat 30. f 5.—
- P. A. Bottinga, Arnhem, Koningstraat 5. f 5.—
- Mej. J. B. Bruyn, Leerares Kweekschool onderwijzeressen, Arnhem, Burgemeester Weertstraat 65. f 5.—

Secretaris Afdeling Arnhem.

VERKOOPHUIS

Groot Hertoginnelaan 101

SPECIALAAL VOOR INDISCHE FAMILIES
INGERICHT

Bestaat ruim 25 jaar 5047

DAGELIJKS GEOPEND VAN 10 TOT 4 UUR

Buiten de hierbedoelde pupillen werd nog aan een Indonesiër steun verleend tot een bedrag van f 150.— omdat de financiële onderstand van diens familie plotseling achterwege bleef. De geldzending van familie bleek echter niet te zijn stopgezet, doch slechts zijn vertraagd; de betrokkene kon daardoor spoedig daarop het hem verstrekte bedrag terugbetalen.

In het verslagjaar onderging het bestuur van het Fonds geen verandering. De samenstelling was volgt:

Mr. A. M. Joekes, Voorzitter; A. G. van Kuik, Secretaris; J. H. Dijkman, Penningmeester; Mevr. de W. Mr. C. Th. van Deventer-Maas; W. Havers.

's-Gravenhage, 2 Juli 1926.

Het Bestuur:

A. M. JOEKES, Voorzitter.
A. G. VAN KUIK, Secretaris

Balans per 31 December 1925.

Bankier	f 1.063.
Contributie-quitantie	„ 17.148.
Studie-voorschotten	„ 18.216.
	f 18.216.

Kapitaal	f 5.704.
Penningmeester	„ 50.
Reserve	f 11.878.58
Surplus 1925	„ 574.37
	„ 12.452.
	f 18.216.

Winst- en verliesrekening over 1925.

Onkosten	f 46.
Surplus (overgeboekt op Reserve)	„ 574.
	f 620.
Interest	f 20.
Contributie 1925	„ 494.
Toevallige baten	„ 100.
	f 620.

H.H. SECRETARISSEN der afdelingen worden er nogmaals beleeft aan herinnerd dat in de verschillende rubrieken van de K.W. steeds namen voorkomen van personen die in de vermelding komen om voor het lidmaatschap der Vereniging te worden aangezocht.

PIERRE J. MOOIJMAN

le KLAS DAMES- EN HEERENKLEERMAKERIJ NAAR MAAT
FRANKLINSTRAAT 141 - DEN HAAG

Coupe Minister London. Pasvorm gegarandeerd. Specifiteit in het veranderen van niet-passende Dames- en Heerenkleding. Vakkundig chemisch Reinigen, Keeren, Repareeren en Opperseren van alle voorkomende kleding. Ontvangen een pracht Collectie Engelsche en Schotsche Stoffen waarvan de stalen op aanvraag te bekomen. Betalingsconditiën volgens overeenkomst.

TELEPHOON 30955 EVEN OPBELLEN!

WASCH-, STRIJK- EN GLANSINRICHTING
J. M. VAN DEN BERG
 TASMANSTRAAT 15 - 's-GRAVENHAGE 5277
SPECIAAL ADRES VOOR INDISCHE FAMILIES

H. KOOT & Zn. - Verhuizingen
 Droge bergplaats voor inboedels onder garantie.
 AUTO-TRANSPORT EN EXPEDITIE. 2298
 Amsterdam: 1x daags :: Rotterdam: 1x daags
 PAVILJOENSGRACHT 76-78 :: TELEF. 17334

ELECTRISCHE GEYSERS

Goedkoop — Zuinig — Gevaarloos
 Complete Electriche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES

Electro-technisch Bureau 5052

DEN HAAG

Kantoor en Monsterkamer Hooigracht 1c. Telef. 15170 Magazijn en Werkplaats Laan van Roos en Doorn 9

R. SCHENZER'S

ALGEMEEN ASSURANTIE-KANTOOR

PAPAVERTHOF No. 35

DEN HAAG, TEL. 30070

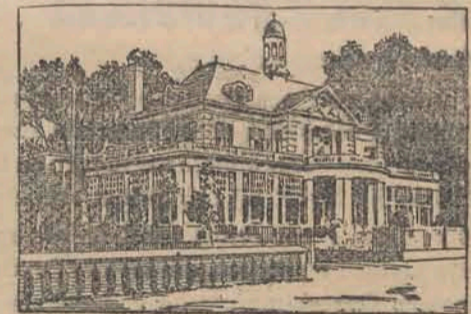
Belast zich met de vakkundige
 behandeling van Assurantie
 aangelegenheden van elken aard

oud indisch gast
 lid der vereeniging oost & west

Hotel-Café-Restaurant

„Boschhek”

Tel. 72060 DEN HAAG

Modern ingericht Hotel
 Centrale Verwarming
 Warm- en Koudwaterleiding
 Kegelbanen Tennisbanen
 Garage met werkplaatsen

Dagelijks van 6 tot 10 uur

DINER

Voor Hotelgasten en Bezoekers
 heeft „Boschhek” Luxe Auto's
 disponibel.

Zoolang de voorraad strekt zijn er nog ex. Ledenlijsten der Vereeniging gratis voor de leden en begunstigers beschikbaar; aan te vragen bij het Secretariaat, Heulstraat 17, den Haag.

- C. J. Versteegh, firma Wilh. Laimböck, Arnhem, Roggestraat 20. f 5.—
- A. F. Holiar, Arnhem, Rijnstraat 34. f 5.—
- Z. van Leer, Drogist, Arnhem, Rijnstraat 12. f 5.—
- G. Feenstra, Architect, Arnhem, van Lawick van Pabststraat 70. f 5.—
- G. J. Nuesink, Apeldoornsche Weg te Voorst bij Zutphen. f 5.— (Afd. Arnhem)
- Firma Peek en Cloppenburg, Arnhem, Rijnstr. 50. f 5.—
- A. Tellemann, Boekhouder, Arnhem, Burgemeester Weertsstraat 30. f 5.—
- G. V. van der Schooren, Lid der firma Fockers Hampe en v. d. Schooren, Arnhem, Burgemeestersplein 2. f 5.—
- F. H. Perk, Oosterbeek, Veerweg 2. f 5.—
- J. Zwanepol, Arnhem, Nieuwe Plein 31. f 5.—
- H. M. Keppel Hesselink, Directeur V.V.V., Arnhem, Stationsplein 13. f 5.—
- G. de Booy, Agent Rotterdamsche Lloyd, Ede, Bergstraat 8 (behoort tot Afd. Arnhem) f 5.—
- G. de Bruin, oud Luit.-Kolonel N.-I. L., Apeldoorn, Graaf van Lijndenlaan 1. f 5.—
- W. C. Gerlach, oud Luit.-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Hotel Victoria, Spuistraat. f 5.—
- R. Heijtmann, oud Luitenant-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Julianaalaan van Stolberglaan 86. f 5.—
- W. C. van Gelder, oud Ass.-Resident, Den Haag, Eschstraat 26. f 5.—
- J. Marckzak, Den Haag, van Boetzelaerlaan 8. f 5.—
- R. F. Hartog, Administrateur „Tanah Intan bij Martapoera, Den Haag, Helenastraat 16. f 5.—
- E. Moorman, oud Administrateur „Kali Baroe”, Den Haag, Jacob Hopstraat 10. f 5.—
- W. Ogilvie, oud Sous-chef comptabiliteit K. P. M., Den Haag, Laan van Meerdervoort 555. f 5.—
- J. P. Boon, Directeur Bureau Wijnmuller, Den Haag, van Boetzelaerlaan 218. f 5.—
- H. A. van Leeuwen, Stationscommies 1e kl. S.S., Den Haag, van Beverningkstraat 108. f 5.—
- Mevrouw G. de Wit, Den Haag, Beeklaan 460. f 5.—
- A. Th. Hoogesteger, Administrateur Rubberond. „Tanadjong Mera” te Tebing Tinggi (S. O. K.). f 7.50 ...
- W. Sieuwerts van Reesema, Hoofdadministrateur bij de Rubbercultuur Mij. Amsterdam te Galang (S.O.K.) f 10.—
- C. A. Söhlike, Gloegoer Estate, Medan. f 6.—

Secretaris Afd. Arnhem.

Secretaris Informatiebureau van Oost en West.

Voorzitter Afd. Apeldoorn.

den Heer W. H. C. ten Brummeler te den Haag

den Heer J. Swartjes te Den Haag.

den Heer W. C. Muller te den Haag.
 den Heer J. van der Hal te den Haag.

Secretaris Dagelijksch Bestuur van Oost en West.

Secretaris Afd. Den Haag.

Hoofdvertegenwoordiger Oost en West in O.-I.

Nieuwe Begunstigers:

- Mevr. E. Baumgardt, Apeldoorn, Nassaulaan 1. f 1.—
- Mej. A. v. d. Abeelen, Apeldoorn, Frisolaan 3. f 1.—
- Voorzitter Afd. Apeldoorn.
- Mevr. M. L. van Blijenburgh te Apeldoorn.

Adresveranderingen:

- Mevrouw K. J. Smits-Rant, van: Velp, Nordlaan 2, naar: Heemstede, Bosboom Toussaintstraat 27. f 5.—
- Mr. F. G. Schalkwijk, Lid van het Hof van Justitie, van: Paramaribo naar: Heemstede, Binnenweg 153. f 5.—
- B. G. J. Wijnberg, van: Weltevreden naar: Amsterdam, p/a. Nederlandsche Handel Mij. f 10.—
- P. E. Staverman, van: Soerabaja naar: Amsterdam, p/a. Koloniale Bank. f 10.—
- L. H. C. Horsting, Adj.-Hoofd Triangulatie O.-I., van: Amsterdam, Plantage Kerklaan, naar: Bussum, Pension Lindenoord, Lindenlaan 8.
- A. C. G. Zaal, Amsterdam, van: Brederodestraat 53 II naar: 1e Helmersstraat 243 III.
- J. Chr. Hubach, Off. v. Gez.-Vliegenier N.-I. L., van: Zeist, Berkenlaan 3a, naar: Amsterdam, van Eeghenstraat 46huis. f 5.—
- K. A. Piek, van: Utrecht, Paulus Potterstraat 21bis, naar: De Bilt, Utrechtse Weg 192A.
- Prof. Dr. K. Oestreich, van: Rijsenburg naar: Utrecht, Catharijnesingel 61.
- G. J. Tielrooy, Kapitein N.-I. L., van: Langsa, naar: Apeldoorn, Hoofdstr. 38, p/a. Dr. F. J. Hagen. f 5.—
- D. P. F. Mars, 1e Luitenant N.-I. L., Nijmegen, van: Barbarossastraat 62 naar: Jozef Israëlstraat 55.
- J. M. Marsman, Nijmegen, van: Sumatrastraat 9 naar: Riehuizerweg 76.
- Mevrouw M. C. van Feski, van: Rotterdam, Westeringel 120, naar: „de Duindoorn” te Katwijk aan zee. f 5.—
- J. Y. Beijer, Den Haag, van: Laan van Meerdervoort 341 naar: Anton de Haanstraat 38.
- J. A. H. S. Hanozet Gordon, oud Assistent-Resident, van: Parijs, naar: Den Haag, Daendelsstraat 70. f 5.—
- J. A. van Delden, Den Haag, van: de Carpentierstraat 79 naar: Alexander Gogelweg 28.
- J. H. Hall-ema, Den Haag, van: Hugo de Grootstraat 8 naar: Stadhoudersplein 110.
- Mr. A. Heyman, Den Haag, van: Heemskerkstraat 39 naar: Groenhovenstraat 4.
- M. van Lokhorst, Officier der Grenadiers, Den Haag, van: Lange Beestenmarkt 165 naar: Bankstraat 36.
- A. S. L. Spoor, Controleur B.B., Den Haag, Sonoystraat, van: 23 naar: 36.
- J. Vollema, Artis, van: Leeuwarden naar: Mantgum (Fr.)
- A. G. H. van Sluys, oud-Gouverneur van Atjeh, van: Meran naar: Den Haag, van Boetzelaerlaan 67. f 5.—
- C. Adriaanse, Controleur B.B., van: Merano naar: Hotel Miramonti, San Constantino—Fiè (Alto Adige—Italia).
- Dr. J. Pilon, van: Meran naar: Villa Pezzei, Ortisei, Val Gardena (Trent—Italia).
- E. D. Kunst, Houtvester, van: Bandoeng naar: Den Haag, Ten Hovestraat 29, p/a. Mevrouw L. Kunst-van Delden. f 5.—
- J. Snellen van Vollenhoven, Ambtenaar van Chiaesche zaken, van: Weltevreden naar: Den Haag, van Boetzelaerlaan 243, p/a. Mevrouw J. Schwing. f 5.—
- H. C. Creutz Lechleitner, Kapitein Inf., van: Den Haag, Willem de Zwijgerlaan 10, naar: Bandoeng, D. v. O.
- G. W. Horn, wd. Hoofd Centraal Kantoor Dactyloscopie, van: Den Haag, Obrechtstraat 241, naar: Weltevreden, Dep. v. Justitie.
- W. R. March, Ass.-Resident, van: Den Haag, Ant. Duyckstraat 50, naar: Weltevreden, Dep. v. B.B.
- N. van Zalinge, Directeur K. P. M., van: Den Haag, Bentinckstraat 5, naar: Weltevreden, Menteng 36.
- K. W. F. van Langen, Kapitein Inf., van: Soerabaja naar: Bandoeng, p/a. Kantoor Onder-Intendant.
- J. C. de Ridder, Majoor Inf., van: Solo naar: Bangkalan.
- E. M. Stok, Controleur B.B., van: Koeta Radja naar: Lho' Seumawé.
- L. A. de Graaff, Controleur B.B., van: Weltevreden naar: Wirosari (Res. Semarang).
- P. J. Heesterman, Controleur B.B., van: Menado naar: Paloe.
- T. H. Hermans, Referendaris Generale Thesaurie, van: Ambon naar: Weltevreden.
- F. B. Kroese, 1ste Luit. Art., van: Weltevreden naar: Tjinahi.
- D. G. Draaijer, Oud Luit.-Kolonel N.-I. L., van: Malang naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 81. f 5.—

FIRMA H. MOLIER

BOEKBINDERIJ EN
 LINIËERINRICHTING 5245

HOOTMARKT 28-30

'S-GRAVENHAGE :: TELEF. 10704

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

C. HOYNG
 SPUISTRAAT 20-22 DEN HAAG
 AMSTERDAM - UTRECHT
KRISTAL - PORSELEIN
 VAZEN, BLOEMPOTTEN, ZUILEN MET
 POTTEN, KLOKSTELLEN, ENZ., ENZ.,
 UIT DE PLATEELBAKKERIJ
 „ZUID-HOLLAND" TE GOUDA 5027
 MAIL- en HUTKOFFERS in alle afmetingen
 Garantie voor gave overkomst

F^A A. DE VRIES
 Drogist
Verplegingsartikelen
 Kerkstraat 98 Telefoon 157
 HILVERSUM 5142

WISBRUN & LIFFMANN
 Veenestraat 35-37 - Tel. 12503 - Den Haag
 DAMES MODEARTIKELEN.
 ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
 ALLE SOORTEN GARNEERINGEN. ENZ.
 BALARTIKELEN. 5022

EEN VERSTANDIG ZAKENMAN
 doet verstandige dingen.
 Hij zorgt voor een goed ingerichte administratie, kundig personeel, een net ingericht kantoor, om zijn klanten behoorlijk te ontvangen en bedienen. Natuurlijk levert hij ook prima artikelen.
 Zijn firma moet een goeden indruk maken op zijn klanten en op hen, die hij tot zijn klanten wil maken. Daarvoor zorgt hij ook, dat zijn handelsdrukkerwerk een correcten indruk maakt, zoowel wat betreft stijl als uiterlijk.
 Ook zijn reclamedrukkerwerk moet er aantrekkelijk uitzien, want hij weet, dat slecht reclamedrukkerwerk wel drukwerk, maar geen reclame zou zijn. Hij zoekt dus voor zijn drukwerk een drukker die zoo goedkoop mogelijk is, maar niet ten koste van de kwaliteit van het drukwerk. Hij weet, dat dan de zuinigheid de wijsheid zou bedriegen.
 Dergelijk verstandige zakenlieden bestellen tot hun groote tevredenheid hun drukwerk bij een der beste drukkerijen van Den Haag: S

N. V. DRUKKERIJ TEN HAGEN
 DEN HAAG - NOBELSTRAAT 20 - TEL. 11987

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL
 Salon de Rafraichissements 5015
 NOORDEINDE 44 DEN HAAG

HOTEL „DE TWEE STEDEN" RESTAURANT „DE TWEE STEDEN"
 Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage
FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
 SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
 KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD
 THE DANSANT - DINER CONCERT
 ROEMEENSCH ORKEST
 UITSTEKENDE KEUKEN
 GERENOMMEERDE WIJNKELDER

Vereeniging „OOST en WEST"
 HOOFDBESTUUR: Heulstraat 17, 'S-GRAVENHAGE.

STUDIE-COMMISSIE. De gedelegeerde dezer Commissie, de Heer J. C. HIETINK, Prins Mauritsplein 23, Haag, Tel. 50752, neemt belangeloos de zorg op zich van in Nederland vertoevende kinderen en jongvrouwen uit Oost- en West-Indië, die hier te lande geen familie of kennissen hebben, die dit kunnen doen. **INFORMATIE-BUREAU** ten behoeve van personen, die een werkkring zoeken in Nederl. Oost- of West-Indië of daartoe hunne kinderen of pupillen willen opleiden, ook voorlichting verstrekende op elk gebied. Personen van Indië komende of aanraking met Indië zoekende. Men wende zich tot den Secretaris, Heulstraat 's-Gravenhage, Telef. 14519, Bureau-uren 10—12 v.m. en 2.30—4 n.m. Schriftelijke verzoeken om inlichting zonder bijvoeging van porto voor de beantwoording worden als regel buiten beschouwing gelaten.
TEHUIS VOOR INDISCHE STUDENTEN, Prins Mauritsplein 23, Den Haag, Telef. 50752. Dit „Tehuis" biedt aan studeerenden van alle landaarden uit Oost- en West-Indië, wier ouders niet in Nederland toeven, tegen matigen prijs een tijdelijk verblijf aan, desgewenscht met hulp en voorlichting. Aanvragen te richten tot den Directeur, den Heer J. C. HIETINK of den administrateur, den Heer W. MEIJER.
TEHUIS VOOR NEDERLANDSCH-INDISCHE BEDIENDEN, „Persinggahan", van Boetzelaerlaan 's-Gravenhage, waar Ned.-Ind. bedienden een tijdelijk onderkomen en hulp en raad kunnen vinden. Indië bedienden, die met een familie naar Indië willen terugkeeren, een dienst zoeken of van dienstbetreft willen veranderen, wenden zich tot den Directeur, den Heer F. DE MUNNIK, Telef. No. 50248.
LEESZAAL, Heulstraat 17. Bevat de actuele lectuur betreffende Oost- en West-Indië.
NEDERLANDSCHE REISVEREENIGING (Anna Paulownastraat 48, Den Haag). Samenwerking ten behoeve van Nederland naar Indië gaan en omgekeerd, op de landreis in Europa reisgelegenheden verstrekkend als waarborg voor een billijke en belangwekkende reis.
BUREAU VOOR ADVIEZEN op huishoudelijk- en maatschappelijk gebied, onder leiding van de doctoren J. Franco Mendes—Calisch en L. Kappeijne van de Coppello—Wijgers. Spreekuur Donderdagmiddag 2—4 en volgens afspraak, Nic. Maesstraat 57, Amsterdam, Tel. 22492.
 Aan dit bureau is een cursus verbonden ter opleiding van vrouwen en meisjes die naar Indië gaan.

- ** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West", Heulstraat 17 en de **MARTINUS NIJHOFF**, Lange Voorhout 9, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:
- a. 1. Een boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn. (Tweede druk) Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
 - 2. Onze Oost. II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven, door T. J. BEZEMER. Prijs: f 0.05 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
 - b. Onze West Tweede druk bestaande uit:
 - 1. De Kolonie Suriname, door FRED. OUDSCHANS DENTZ;
 - 2. De Kolonie Curaçao, door Mr. B. DE GAAY FORTMAN. Prijs: f 0.50 en f 0.06 frankeerkosten.
 - c. Staats- en particuliere betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen: Werkkring Vooruitzichten.
- No. I. De Bestuursambtenaren in Nederl.-Indië. (Thans in revisie). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie. (Thans in revisie). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië. (2de verbeterde druk). Prijs: f 0.50 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.
- No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.75 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen Arts in Nederl.-Indië, zoomede verplegers en verpleegsters, militaire apothekers bij den Burgerlijken Militairen Geneeskundigen Dienst aldaar. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië. Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederl.-Indië. (Opnieuw herzien). Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- No. X. De Ambtenaar bij den Post-, Telegr.- en Telef.dienst in N.-I. (Op nieuw herzien). Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.06 frankeerkosten.
- No. XI. De Geëmpl. bij de Rubber-(caoutch.) cultuur en bij eenige Bergcultures in N.-Indië. Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.
- Onze Koloniën. Prijs f 0.35 per exemplaar en f 0.04 frankeerkosten.**
Serie I. No. 1. Nederlandsch-Indië en de handel. " 2. Indische toestanden gezien door een inlander. " 3. Het leven van den bestuursambtenaar in het binnenland. " 4. Sarikat-Islam. " 5. De Suikernijverheid in Nederlandsch-Indië. " 6. De afschaffing van de laatste heerediensten op Java. " 7. Denkbeelden der Inlanders van onze Indischen Archipel omtrent het ontstaan van ziekten. " 8. De Europeesche vrouw in Indië. " 9. De bosschen van Nederl.-Indië, hunne benutting en verzorging. " 10. Over de Kolonie Suriname.	Serie II. No. 1. De militaire positie van Nederlandsch-Indië. " 2. Het Javaansch tooneel. " 3. Het spoor- en tramwegwezen in Nederlandsch-Indië. " 4. De theecultuur op Java. " 5. 's Lands Plantentuin te Buitenzorg. " 6. Een doode taal in Indië. " 7. De inlandsche dorpsgemeenschap op Java. " 8. De rijstteelt in Nederlandsch-Indië. " 9. De Javataal gelijk hij schijnt en is. " 10. Brandende Koloniale Vraagstukken.
- Serie III.**
- No. 5. Nederlanders in Indië.
 - " 6/7. Het Nederlandsch-Indisch Volkseredietwezen.
 - " 8. Het leven van den Europeeschen militair in Ned. Oost-Indië.
 - " 9. De Slavernij in Oost-Indië.

Bovenstaande werkjes zijn ook verkrijgbaar bij den Hoofdvertegenwoordiger der Vereen. in Ned.-Indië, den Heer Mr. K. FAUSER, Tandjong Balei, Sumatra's Oostkust.

Koninklijke Paketvaart-Maatschappij.
 Geregelde mail-, passagiers en vrachtgoederendienst.
 tusschen de havens in den Nederlandsch-Indischen Archipel, in verbinding met Singapore, Penang en Australië
 Uitvoerige dienstregelingen zijn verkrijgbaar bij de Directiën te Amsterdam en te Batavia. 5215

Zeebaboe's en Jongen beschikbaar.
 Te bevragen in „PERSINGGAHAN"
 Advies-Bureau en Tehuis voor Nederl.-Ind. Bedienden van Boetzelaerlaan 2 DEN HAAG Tel. 5024